

TRIO Journal

E-DERGi
Sayı: 1 AĞUSTOS 2015

Optik Akademik Dergi

Avrupa'da Optimetristler ve Optisyenler
Yrd. Doç. Dr. İsmail Hakkı OCAK

Optisyenlik Firmalarında Dönemsel Maliyet
ve Kar Hesaplamaları
**Mehmet DOĞAN, Semih KABAK,
Erdoğan ÖZDEMİR**

Makale
ECCO MAVİ KİTAP 2015

Güneşli yarınları görebilmem için...

Bir tuğla da siz koyun!

Yıllardır el ele vererek binlerce
lösemili çocuğumuzu hayata kazandırdık.

Bugün ülkemizin en donanımlı
Onkoloji Hastanesi'ni kurarken de
bizi yalnız bırakmayacağınıza inanıyoruz.

1 = 1 = 10 TL
TUĞLA yaz 3406'ya yolla

BANKA ve ONLINE
LÖSEV
Bir tuğla da siz koyun

LÖSEV
Bağış Kutuları

TRIO Journal

4

Avrupa'da Optimetristler ve Optisyenler
Yrd. Doç. Dr. İsmail Hakkı OCAK

7

Optisyenlik Firmalarında Dönemsel Maliyet
ve Kar Hesaplamaları
Mehmet DOĞAN, Semih KABAK,
Erdoğan ÖZDEMİR

15

Makale
ECCO MAVİ KİTAP 2015

26

Optisyenlik Eğitiminin Önemi ve İstihdam
Olanakları
Turgut ÇAKAR

AVRUPA'DA OPTOMETRİSTLER VE OPTİSYENLER

Yrd. Doç. Dr. İsmail Hakkı OCAK
Avrasya Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürü

Avrupa ülkelerinde hem artan sağlık giderleri hem de oftalmolog sayısının az olması nedeniyle, koruyucu göz sağlığı hizmetleri günden güne artış gösterir bir şekilde optometrist ve optisyenlere taşınmaktadır. Ancak optisyenlerin mesleki esnaf faaliyetleri arkasında daha fazla gelişebilmesi ve koruyucu göz sağlığı hizmetleri sunabilmesi konularındaki imkanları ülkelerin kendi şartlarına göre değişkenlik göstermektedir.

Optometri ve optisyonluk, bazı Avrupa ülkelerinde tek bir meslek olarak kabul edilirken, diğer ülkelerde iki farklı meslek olarak görülüp farklı mesleki uygulama alanlarına karşılık gelmektedirler. Optometri, görme kusurlarının giderilmesi amacıyla insan gözünün klinik olarak muayene edilmesi ve sonuçta düzeltici optik cihazların (gözlük ya da kontakt lenslerin) reçetesinin yazılması iken Optik (ve optisyonluk), söz konusu cihazların montaj ve kişiye adapte edilmesine odaklanır. Tıp doktoru olan oftalmologun veya optometristin reçetesine uygun şekilde o ülkede optometri uygulamasına bağlı olarak refraksiyon kusurlarını düzeltici gözlükleri yapmaya ve tespit etmeye devam etmektedir.

Bazı ülkelerde meslek mensupları bu iki fonksiyonu kombine etmektedirler. Yine başka ülkelerde işlevleri hastanın refraksiyonu ile sınırlı tutulur ve akabinde düzeltici cihazların adaptasyonu yapılır. En düşük seviyeli eğitimden başlayacak olursak, Avrupa'da gözlükçü optisyen, bunu takiben refraksiyon yapan optisyen, akabinde de patolojik tespit yapmak için eğitim alan optometristler bulunduğu söylenebilir.

Mesleki işlevlerine yönelik akademik eğitim aldıklarından dolayı, optik ve optometri alanında üniversite mezunlarının tanınması ile halkın sağlığının tehlikeye atılması söz konusu değildir.

Avrupa çapında değişkenlik gösteren optometristlerin ve optisyenlerin uygulama alanları, mevcut eğitimlerin kapsamının, mevzuatın, meslek örgütlerinin ve oftalmolojinin optometriye mukayesen hacmi, politik ağırlığı ve yaklaşımının sonucudur. Optometri halen bazı ülkelerde yasal bir meslek değildir.

Optometri ve optisyonluk meslekleri, Avrupa içinde değişken hızlarda gelişim göstermiştir ve farklı gelişme safhalarında bulunmaktadır. Dolayısıyla mesleğin, kolayca anlaşılabilir tek düzen bir resminin çizilmesi güçtür.

ECOO' da bu meslek gruplarının gelişmesi için dört fonksiyonu göz önünde bulundurarak çalışmalarını sürdürmektedir. Bunlar; bilgi alışverişi, mesleğin ve eğitiminin eşdeğer hale getirilmesi için çalışmalar yapmak, üyeler lehine AB kurumlarında lobi yapmak, münferit üye organizasyonları desteklemektir.

Genel anlamda optometri, optisyonluk mesleğinden türemiştir çünkü optisyenlerin eğitim kapsamı klinik konuları da içerecek şekilde genişlemiş, uygulama alanları da buna bağlı olarak büyümüştür. Uygulama amacı genişledikçe bazı optisyenler, optometrist olmuşlardır.

Optisyenler, bulundukları ülkede optometrinin uygulanıp uygulanmamasına bağlı olarak ya bir oftalmologun (tıp doktorunun) veya bir optometristin yazmış olduğu reçeteye göre gözlük ve

adaptasyon yapmaya devam etmekte ve “gözlükcü optisyen” olarak tanımlanmaktadır. Kimi optisyenler, göz muayenesi aşamasına kadar eğitim almakta, genel anlamda düzeltici optik cihazların reçetesini yazmakta, ancak gözde patolojik bir muayene uygulamamaktadırlar. Bu şekilde çalışan optometristler, “refraksiyon yapan optisyenler” olarak tanımlanmaktadır.

Bazı ülkelerde optometristler ve gözlükcü optisyenler, ya kanunen ya da fiili uygulama anlamında iki farklı meslek olarak kabul edilirken, başka ülkelerde bu iki meslek, “optisyen-optometrist” adı altında ve günlük faaliyetleri ile uygulama alanlarından bağımsız olarak tek bir meslek olarak kabul edilmektedir.

Mesleğin Avrupa’daki hacmi

Mesleğin her bir ülkedeki yoğunluğunun hesaplanması amacıyla, meslek optometristler ve optisyenler olmak üzere ikiye bölünmüştür.

Söz konusu mukayeseler, mesleğin erişilebilirliği konusundaki farklılıkları yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda örneğin Danimarka, Finlandiya, İrlanda ve İngiltere’de optisyenden çok optometrist bulunduğunu da göstermektedir. İspanya’da meslek tek bir meslek olarak kabul edildiğinden optisyenlik mesleği mensubu görünmemektedir. Norveç, Polonya ve İsveç’te optometrist ve optisyen sayıları eşit olarak görülmekte, kalan ülkelerde optisyenlerin optometristlere oranla sayıca üstünlüğü bulunmaktadır.

Yapılan araştırmada (ECOO) yer alan ülkeler içerisinde optisyenliğin en fazla Fransa’da yüksek olduğu akabinde İngiltere, Polonya, Belçika ve İtalya olarak devam etmektedir. Optometrist meslek sayısının en fazla olduğu ülke ise İspanya’dır. Optisyenlik meslek sayısının yüzün altında olduğu ülkeler; Letonya ve Estonya iken, optometrist meslek sayısının yüzün altında olan ülkeler ise; Kıbrıs, Bulgaristan, Sırbistan ve Slovenya’dır. Çek Cumhuriyeti ve Türkiye’de bu oranlar biraz daha

düşüktür.

Yapılan araştırmada (ECOO) görüldüğü üzere her on bin nüfusa düşen optisyen sayısının en fazla olduğu ülke Fransa’dır. İngiltere, Türkiye ve İtalya ülkeleri Fransa’ya göre daha düşük oranda optisyen sayısı mevcuttur. Norveç ve Hollanda da ise bu oran sıfır olarak görülmektedir.

Öte yandan, optometristler ve refraksiyon yapan optisyenlerle mukayese edildiğinde yapılan koruyucu göz muayenesi oranlarında büyük değişkenlikler gözlemlenmektedir. Genel olarak ifade etmek gerekirse, bu değişkenliğe neden olan iki faktör bulunmaktadır: Oftalmoloji mesleğinin oransal hacmi ile politik ağırlığı ve optometri mesleğinin statüsüdür.

Mesleğin statüsü

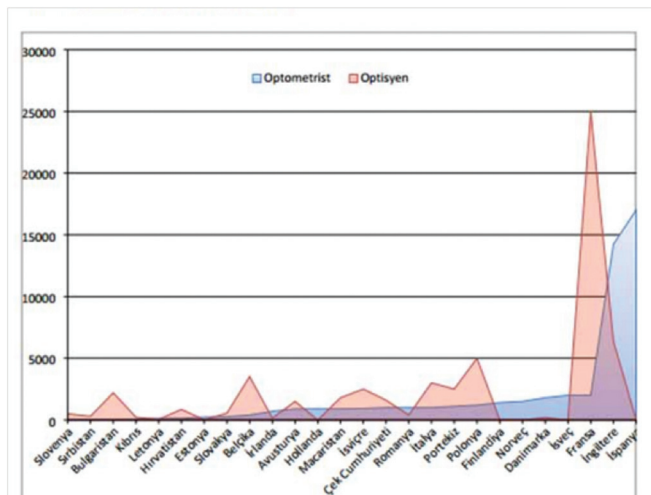
Gelişmekte olan bir meslek olarak optometri ve optisyenlik, giderek daha az bir şekilde zanaat ve giderek daha fazla bir şekilde sağlık mesleği olarak yada birçok ülkede her ikisi olarak da görülmektedir.

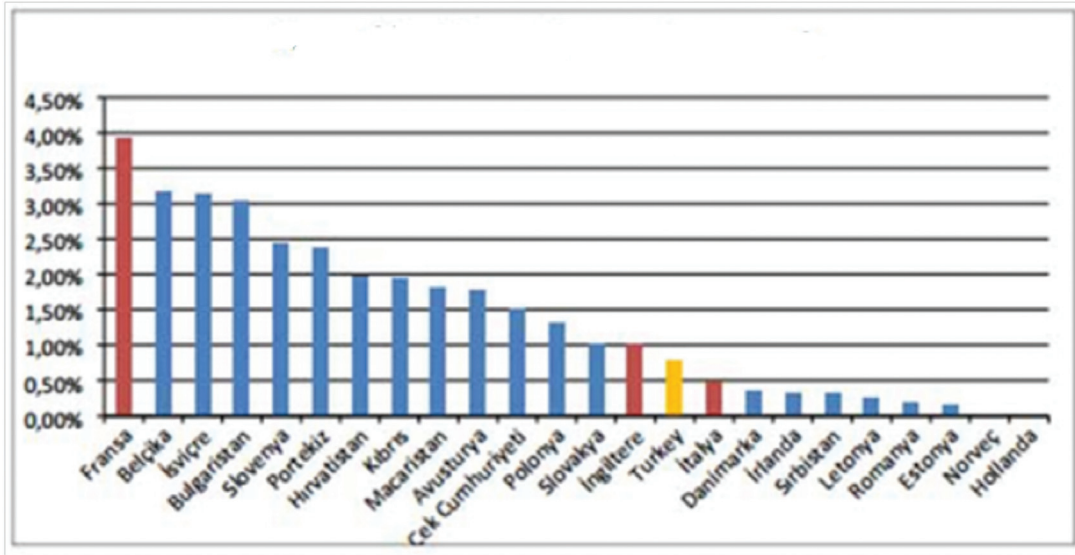
Portekiz net bir istisna kalmak kaydıyla, meslek büyük veya küçük kapsamda ulusal kanunlar ile doğrudan hükümetçe veya hükümete bağlı bir özerk kuruluş üzerinden dolaylı olarak kanunen tanınmıştır. İlginç bir emsal olarak Hollanda, üç farklı optik meslek barındırmaktadır: Optisyenlik ve kontakt lens optisyenliği henüz kanunen tanınmamış olmamakla birlikte tam kapsamlı optometri tanınmıştır. Ancak, meslekle ilgili kanunların yapısı, incelenen ülkeler arasında ciddi değişkenlikler göstermektedir. Yasal çalışma iznine sahip olabilmek için düzenli ruhsat yenileme (ya da kayıt yenileme), sadece azınlıktaki bazı ülkelerde zorunlu tutulmuştur (Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, İrlanda, İspanya ve İngiltere).

Meslek, ülkelerin pek çoğunda, mesleğe giriş, mesleki unvan ve mesleki uygulama alanları açısından koruma altındadır. Optik müesseselerin açılması işlemi daha az ülkede kanuna bağlanmış olmasına rağmen çoğunluktadır. Ülkelerin neredeyse tamamında mesleğe giriş için, sadece belirli bir devlet eğitimi aşamasının tamamlanmasından sonra müsaade edilmektedir. Bundan başka pek çok ülkede, bir çeşit mesleki sınavdan geçilmesi şart koşulmaktadır.

Tüm bu yasal gerekliliklere bir arada ele alırsak sadece Portekiz’de mesleğin bütünüyle kanunlaşmamış olduğunu, Hollanda’da kısmen kanunlaşmış olduğunu ve Avusturya, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Yunanistan, Polonya, Slovakya, İspanya, İsviçre ve İngiltere’de ağır derecede kanunlaşmış olduğu söylenebilmektedir.

Mesleğin uygulama alanı, üç açıdan değerlendirilmelidir: neler yasak, neler yasak değil ve

neler yasak olmasına rağmen ya alenen ya da gizlice yapıyor.

Numaralı gözlüklerin montajı ve satışı ülkelerde ya yasak değil ya da kısmen veya tamamen mevzuatsız kalmış durumda. Azınlıkta kalan birkaç ülkede, refraksiyon yapma ve numaralı gözlüklerin reçetesinin yazılması tamamen yasaklanmış durumda (örneğin Bulgaristan, Yunanistan ve Türkiye) ya da kısmen yasaklanmış durumda (örneğin Fransa).

Pek çok ülkede optometristler ve optisyenler, gerekli olduğu taktirde hastaları bir tıp doktoruna sevk ederler; ancak incelenen ülkelerden bazılarında, sevk etme sürecinde (örneğin bir hastaneye sevk etme durumunda) veya sevke ait olarak hastanın klinik durumu hakkında neler yazabilecekleri konusunda kısıtlanmış durumdadırlar.

Eğitim ve Öğretim

Eğitim ve öğretim, mesleğin gelişimi açısından anahtar olarak görülmektedir. Mevcut genel eğilim, optisyenlerin 16 yaşlarından itibaren hem eğitim hem de uygulamalı çalışma şeklinde öğretim aldıkları bir bileşik sistemin sürdürülmesinin yanı sıra optometristlerin de ağırlıklı olarak üniversitede ve gözetimli klinik uygulama şeklinde eğitildikleri bir sistemi gerektirmektedir.

Mesleğin Avrupa içindeki eğitim ve öğretim şeması karmaşıktır. Optisyen ya da optometrist olmak veya her ikisi olmak için en az dört ana eğitim yolu söz konusudur.

Optisyen olabilmek için eğitim yolu tek olmakla birlikte, optometrist olabilmek için izlenen eğitim yolları üçtür (bir tanesi optisyen olduktan sonra devam eden eğitim).

Optisyen olabilmek için izlenilen eğitim yolu 14 yaş üstü 2 yıl eğitim akabinde 4 yıl boyunca karışık bir

şekilde eğitim ve uygulamalı çalışma (genellikle staj şeklinde) tamamlanmaktadır. Bu eğitim yolu, İspanya, İtalya, İsviçre, İskandinavya hariç tüm ülkelerde kullanılmaktadır. Belçika'da karışık staj ve eğitimden oluşan son kısım üç ila beş yıl arasında değişkenlik gösterebilmektedir. Çek Cumhuriyeti'nde sadece 4 yıl uygulamalı çalışma tecrübesi edinmek için geçerilir. Bulgaristan'da öğrenci ortaöğretimini tamamladıktan sonra (18 yaşında) bir yıl meslek eğitimi almaktadır.

Optisyen olduktan sonra optometrist olabilmek için mümkün olan ilk eğitim yolu, normalde bir yıllık hazırlık eğitiminden sonra üç yıl bir üniversite ya da yükseköğretim kurumunda eğitim almayı içerir. Bu "kombine" eğitim yolu, şu anda Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İtalya ve Polonya'da uygulanmakta olup İngiltere'de de uygulanmaya geçirilecektir. Çek Cumhuriyeti'nde öğrenci ortaöğretimini tamamladıktan sonra doğrudan üniversiteye gider ve eğitim programı içinde uygulamalı çalışma entegre edilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Uluslararası Koruyucu Görme Sağlığı Üzerine Eğitimsel Ve Ticari Gelişim Sempozyumu 2013. Avrupa Optometri Ve Optik Konseyi, Julie-Anne Little(Başkan).
2. Uluslararası Koruyucu Görme Sağlığı Üzerine Eğitimsel Ve Ticari Gelişim Sempozyumu 2013. İspanya'da Optometri, Ignacio Costa Gonzales ECOO (Mesleki Hizmetler Komisyon Üyesi)
3. Uluslararası Koruyucu Görme Sağlığı Üzerine Eğitimsel Ve Ticari Gelişim Sempozyumu 2013. Dr Robert William Chappell (ECOO Başkanı, WCO GD Başkanı)
4. ECOO bluebook 2008.
5. ECOO bluebook 2015.

OPTİSYENLİK FİRMALARINDA DÖNEMSEL MALİYET, KÂR HESAPLAMALARI

Mehmet DOĞAN³, Semih KABAK¹, Erdoğan ÖZDEMİR²
Okan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu
Optisyenlik Programı

ÖZET: Küreselleşme kavramının ortaya çıkmasıyla, ülkeler arasında sınırlar kalkmasına neden olmuştur. Bu durum ekonomik kavram içeren tüm sektörleri etkisi altına almıştır. Sağlık sektörünün bir parçası olan optik sektörü de bundan etkilenmiştir. Çin, elindeki ucuz iş gücünü kullanarak ve kalite performanslarını artırarak Dünya'nın optik pazarını eline geçirmiştir. Bir çok Avrupa menşeli optik markaları yatırımlarını bu ülkeye kaydırmıştır. Yani hesap kitap işi önem kazanmış, düşük maliyet ve yüksek kârlılık amaçları ortaya çıkmıştır. Sektörün perakende temsilcileri olan optisyenlik müesseselerinde gelir-gider kavramlarının nasıl oluştuğunu, maliyet ve kâr kavramlarının nasıl hesaplandığı üzerinde durulmuştur. Vergi matrahının hesaplanmasına kadar hesap kalemlerinin işleyişi üzerinde durulmuştur.

ABSTRACT: With the emergence of the concept of globalization, borders between countries has led to a stand. This case includes all sectors of economic concepts was under the influence. Optical industry, which is part of the health sector is also affected by it. China, using cheap labor in the hands and improving quality performance has conquered the world of the optical market. A lot of European origin optical brands shifted their investments to this country. So has gained importance in the account books of business, lower costs and higher profitability objectives has emerged. In the retail sector institutions which are representative opticianry concepts of how that income-expenditure, cost and profit of the concepts focused on how it is calculated. To the calculation of the tax base so focused on the functioning of accounts.

1. Okan Üniversitesi SHMYO; Biruni Üniversitesi SHMYO Optisyenlik Programı, Öğr. Gör. Opt.

2. Okan Üniversitesi SHMYO Optisyenlik Programı, Yrd. Doç. Dr.

3. Optisyen Mali Müşavir

1.OPTİK SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ

Optik' in sözlük anlamına bakıldığında "Görme ile ilgili olan, fizik biliminin ışık olaylarını inceleyen kolu, Gözlükçü" anlamlarına gelmektedir (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.53819ebbd68d07.17847223 erişim: 01/05/2014). Optik, ışığın özelliklerini, davranışlarını ve maddeyle etkileşimlerini açıklamasıyla sadece fizik biliminin değil aynı zamanda bir çok sektörün teknolojik alt yapısını oluşturmaktadır. Optiğin en yaygın kullanım alanları astronomi, mühendislikler, fotoğrafçılık ve özellikle de göz doktorluğudur. Ayrıca aynalar, mercekler optik biliminin konusu olarak ve gelişerek görme ile ilgili olan optik lenslerin oluşumunda fayda sağlamışlardır.

Halk dilinde optik denildiğinde ise ilk olarak akla fenni gözlükçüler gelmektedir. Ancak 5193 nolu, 26.06.2004 tarihinde resmi gazetede yayımlanan kanuna göre bu mesleği icra edenler optisyen olarak adlandırılmıştır ve halen bu kanun yürürlüktedir. Bu kanunun amacı; fertlerin ve toplumun göz ile ilgili sağlığının korunması, optisyen ünvanının kullanılması, mesleğin icra edilmesi ve diğer uyulması gereken usul ve esasları düzenlemektir.

Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle özellikle ülkemizde optik sektöründe müthiş denilebilecek düzeyde değişiklikler ve hatta reform denilebilecek atılımlar gerçekleşmiştir. Sektöre yeni nesil gençlerin katılması sağlanmış olup yenilikçi, rekabetçi, kaliteyi ön plana çıkarmaya çalışılan bir sektörün temelleri atılmıştır. Nitekim eski gözlükçü büyüklerimizden bilgilerinden de faydalandığımızda gözlük tedarik firmalarının İstanbul'a sıkışıp kaldıkları görülmektedir. Tedarikçi firmaların neredeyse tamamına yakını müşterilerinin ayağına gitmeyi; onların kendilerine gelmelerini beklemekteydiler. Ancak günümüzde de görüldüğü gibi bu durum tam tersine dönmüş olup tedarikçi firmalar optisyenlik müesseseleriyle çalışabilmek için hem koşuşturma içerisinde hem de kaliteyi nasıl daha fazla artırabiliriz diye düşünmek durumunda kalmışlardır. Bu durum hem sektörün gelişimine hem perakendenin temsilcisi olan optisyenlik müesseselerinin gelişimine hem de ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır. Toplumun göz sağlığı ve bunun önemi hakkında yeterli teknik donanıma sahip personel ihtiyacı karşılanacak ve günden güne sektörün ülke piyasasındaki etkinliğinin artması beklenmektedir.

1.1.Sektörün Tarihi

Kullanma oranının yüksekliği, o toplumun gelişmişlik düzeyinin de bir göstergesi olarak kabul edilen ve son asırların en büyük icatlarından olan optik(gözlük), net görmeyi sağlayan ve dış etkenlere karşı gözü koruyan bir araçtır. Başlangıçta estetik kaygılardan uzak sadece görme kusurlarını gidermek için kullanılan gözlükler, günümüzde küreselleşme ve modanın etkisiyle büyük bir değişime uğramıştır (<http://www.ito.org.tr/Dokuman/Sektor/1-98.pdf> erişim:02/05/2014).

Gözlüğün ilk olarak nerede geliştirildiği kesin olarak bilinmemekle birlikte çok eskiden beri Çin'de ve Avrupa'da, okumak için çerçeveye montajlı mercekler kullanılmıştır. "İnsanlık tarihinin büyük teşekkür borçlu olduğu, bu parlak buluşu gerçekleştiren kişinin kim olduğu bütün araştırmalara rağmen hala sırrını koruyor. Bu kişinin 1250 veya 1280 yıllarında Venedik'te yaşamış olması büyük bir olasılık, çünkü 13. Yüzyılda, Ortaçağda Venedik, İtalya'da cam üretimiyle ünlü olan bir yerdi."(Demirkılınc, 2009:23).

İlk gözlükçü dükkânı 1783'de Philadelphia'da açıldı. Önceleri elde üretilen gözlük, daha sonra fabrikasyon üretime geçerek maliyetlerinin de düşmesiyle çoğalarak yaygınlaştı. Yaşam kalitesini artırarak görme bozukluklarını gidermesi açısından gözlüğün insanlığın gelişimine oldukça önemli bir katkısı vardır(<http://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6zl%C3%BCk> erişim:02/05/2014).

Gözlük tarihinin başlangıcı ABD' de olmasa da sektörün gelişmeye başladığı yer burasıdır. Sektörün gelişiminde güneş gözlüklerinin önemli bir yeri vardır. Aslında sektörün lokomotifini olarak güneş gözlüklerinin çıkışını söyleyebiliriz. Bu yüzden ABD'deki gelişimi incelememiz bize ışık tutacaktır. 1920' ler de güneş gözlükleri ABD' de golf, tenis gibi açık hava sporlarında kullanılmaktaydı. 1930 lar da ise Hollywood yıldızlarının tanınmamak için güneş gözlüğü takmaları ışıltılı yaşamın sembolü olarak görülmüştür. 1938' de 2. Dünya Savaşı sırasında pilotların kullandıkları Ray-Ban güneş gözlüklerinin popülerliği artmış ve satış patlaması olmuştur.1970' ler de ise moda ve trend, güneş gözlükleri tasarımlarını değiştirmiş ve çeşitlendirmiştir(Demirkılınc, 2009:23-25).

Sektörün Türkiye'deki tarihine baktığımız zaman iki dönemde değerlendirmemiz doğru olacaktır. 1982 öncesi ve sonrası. 1982 öncesi ekonomisini dış Dünya'ya kapatmış, ithalatı kısıtlı, devlet

müdahalesinin otoriter olduğu bir sistem vardı. Diğer tüm sektörlerdeki geri kalmışlık pek tabii optik sektöründe de söz konusuydu. Hammadde ve yardımcı madde tedarikinde sıkıntılar halkın yaşam kalitesini olumsuz etkilemekle birlikte gözlük bir lüks idi. 1982 sonrası merhum Turgut Özal'ın Liberal ekonomiye geçişte yaptığı reformlar diğer tüm sektörlerde olduğu gibi optik sektöründe de bir hareketlenme ve refah seviyesinde artma sağlamıştır.

1.2.Sektörün SWOT Analizi

Türkiye'de her geçen gün daha çok uygulanan Swot analizi ile sektörün güçlü(Strenghts) ve güçsüz(Weaknesses) yanlarını görmemizi ve gelecekte beklenen fırsatlar(Opportunities) ile tehlikeler(Threats) karşısında hazırlık yapmamızı sağlar.

1.2.1.Sektörün Güçlü Yanları

- Sektördeki bilgi birikimi ve deneyiminin artması,
- Ürün çeşitliliği,
- Kalite kavramının geliştirilmiş olması,
- Yatırımların artması,
- Özel Üniversitelerin de açılmasıyla nitelikli personel artması.

1.2.2.Sektörün Zayıf Yönleri

- Sektörün yeterince örgütlenememesi,
- Kayıt dışı ekonomi ve merdiven altı üretim,
- Pazarlama/reklam/tanıtım yetersizliği,
- Yoğun bürokrasi,
- Tasarım ve marka yaratmada eksiklik,
- İstatistiki rakamlara ulaşmada yaşanan zorluk,
- Yüksek girdi maliyeti,
- Türk halkının göz sağlığı ve gözlük kullanımı hakkında yeterince bilgi sahibi olmaması,
- Gerekkamukuruluşları gerekse özel kuruluşlar tarafından göz taraması yapılmaması,
- Göz doktorlarının sayısının yeterli olmaması,
- Toplumun birey olarak göz sağlığına önem vermemesi.

1.2.3.Fırsatlar

- Türkiye'de henüz gözlük kullanım ihtiyacının %15-20 arasında kullanılması,

- Teknolojinin artması ve genç nüfus,
- Güneş gözlüğünün faydaları hakkında bilgi verilmesiyle oluşacak potansiyel,
- Optometri mesleğine geçiş olanakları,
- Nitelikli personel sayesinde toplum bilincinin artırılabilmesi,
- Kısaca optik sektörü açısından ülkemizde bakir, müthiş bir kitlenin olması en büyük fırsattır.

1.2.4.Tehditler

- Küçük işletmelerin rekabet koşullarına ayak uyduramaması,
- Elektronik ortamda kalitesiz, ucuz ürün satışları,
- Küresel krizlerin olumsuz etkileri,
- Karlılık ve Maliyet konusunda yetersiz altyapı.

1.3.Optisyen Kavramı ve Optisyenlik Müesseseleri

Optisyen, Göz doktoru tarafından tanısı konmuş hastalara, reçetelerine göre görme bozukluklarının giderilmesi veya hafifletilmesi için kullanılan optik araç ve gereçleri (gözlük, kontakt lens vb.) hazırlayan ve ona en uygun olabilecek çerçeveyi, camı veya kontakt lensi seçen kişidir.

Optometrist, Göz doktorlarından farklı olarak, gözlük veya lens ölçüsünü alan uzman kişilerdir. Hiçbir şekilde göze cerrahi müdahalede bulunmamakla birlikte, görme bozukluğu yaşayan kişilerin sorunlarını tespit etmekle yükümlüdür. Bu tespitler sonucunda hastasına gözlük veya lens önerebilir, yine göz doktorlarından bağımsız olarak kendi optik mağazalarını kurarak gözlük, lens satışını yapabilirler. Ülkemizde bu bölüm henüz bulunmamaktadır. Bu bölüm için yurtdışındaki bölümlerde 4 yıl eğitim almak gerekmektedir. Optometristlik bölümünün Türkiye'de açılmasının önündeki en büyük engel göz doktorlarının tutumudur. Kendi hastalarının azalacağını ve kazandıkları paralarda gözle görülür düşüşler yaşayacağını düşündüklerinden dolayı Optometristlerin ülkemizde iş yapmasına karşı çıkmaktadır. Ancak er ya da geç optometri bölümü ülkemizde de okutulmaya başlanacaktır. Bunun için de ülkemizde çalışmalar yapıldığı ilgili makamlar tarafından duyurulmuştur.

Optisyenlik müesseseleri ise optisyenlik mesleğini

icra etme yetkisine haiz kişilerin nihai sağlık tüketicisine optik reçeteler ile hizmet sundukları perakende sağlık firmalarıdır.

Bu çalışmada maliyet muhasebesi kavramlarını perakende sektörü üzerine yani; optisyenlik hizmetini icra eden firmaların değerlendirilmesi şeklinde yapılacaktır.

2.MUHASEBE KAVRAMI ve GÖREVLERİ

Muhasebe, ekonomik faaliyetlerde bulunan işletmelerin, finansal (parasal) karakterdeki bütün işlem ve değerlerini kaydetme ve sınıflama ilmidir. Bu çeşit işlem ve değerlerin anlamlı özetlerini hazırlama, analiz etme, yorumlama ve yetkili kişilere sonuçları açıklama sanatıdır(<http://tr.wikipedia.org/wiki/Muhasebe>, erişim:05/05/2014). Muhasebe bu işlemleri yaparken belli başlı ilkelere uyar. Bu sayede ortaya çıkabilecek karışıklıklar ve düzensizlikler engellenmiş olur.

Sürekli olarak tekrarlanan mali nitelikli işlemlere ilişkin verilerin toplanıp işlenerek işletme ile ilgili kişi ve grupların faydasına sunulması gerekir. Bu görevi yapan bilgi sistemi, muhasebe olarak adlandırılır. Muhasebenin görevleri ise şunlardır(Deha Yayınları, 2014:3):

- İşletmenin borç ve alacak ilişkisini düzenleme
- İşletme yönetimine yardımcı olma
- İşletmenin faaliyet sonucunu takip etme ve kontrol etme
- İşletme istatistiğini çıkarma
- İşletme lehine delil olma
- Denetleme aracı olma

Muhasebenin temel kavramları şunlardır:

- Sosyal sorumluluk kavramı
- Kişilik kavramı
- İşletmenin sürekliliği kavramı
- Dönemsellik kavramı
- Parayla ölçülme kavramı
- Maliyet esası kavramı
- Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı
- Tutarlılık kavramı
- İhtiyatlılık kavramı
- Tam açıklama kavramı
- Önemlilik kavramı

- Özün önceliği kavramı

2.1.Muhasebe Süreci ve Dönemleri

İşletmelerin mali nitelikli işlemlerine ilişkin bilgiler, muhasebe tarafından belirlenerek raporlanır. Muhasebenin bu fonksiyonlarını yapabilmesi için belirli bir sürece ihtiyacı vardır. Bu sürece muhasebe süreci denir. Muhasebe sürecinin başlaması ile tamamlanması arasında geçen süre muhasebe dönemi olarak adlandırılır. Ülkemizde verdi kanunlarına göre muhasebe dönemi bir takvim yılı olarak belirlenmiştir. Muhasebe dönemi 1 Ocak'ta başlar, 31 Aralık'ta sona erer. Yeni işe başlayanlarda ise muhasebe dönemi işe başlama tarihinde başlar, yıl sonu itibarıyla sona erer(Deha Yayınları, 2014:30-31). Vergilendirmede 3' er aylık gelir- gider durumuna bakılır ve yıllık muhasebeye göre oluşan vergiden mahsup edilir.

2.2.Maliyet, Gider Kavramları

Maliyet, gerek iktisat gerekse işletme bilim dalının son derece önemli ve zor bir konusudur. Maliyet en geniş anlamda "Belirli bir amaca ulaşmak için katlanılan fedakarlıklar toplamı" şeklinde tanımlanabilir(Gürsoy, 2009:29). Dar anlamda maliyet bir işletmenin üretim için kullandığı hammaddelerin parasal değeridir. Geniş anlamda ise ister üretim, ister ticaret, ister hizmet işletmesi olsun mal ve hizmet faydası sağlamak için katlanılan çeşitli giderlerin toplam parasal ifadesidir. Bizim konumuza göre tanım yapacak olursak maliyet; elde edilen bir mal veya hizmet karşılığında yapılan harcamaların veya katlanılan fedakarlıkların toplam değeridir(Deha Yayınları, 2014:3).

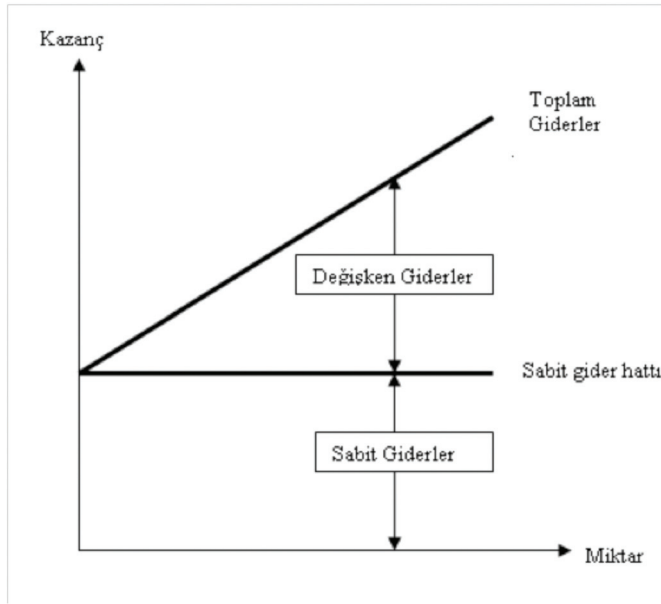
Gider kavramı ise maliyet kavramından sonra ortaya çıkar. Buna göre; satın alınan her mal ya da hizmetin işletmeye girişi değeri maliyet olarak kabul edilirken, işletmenin varlığını ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için bir dönemde kullandığı girdiler için katlandığı fedakarlıklardır.

2.2.1.Sabit ve Değişken Gider

Belirli bir dönem içerisinde satış miktarının artmasıyla azalış veya artış göstermeyen giderler sabit giderlerdir. Sabit giderler; firmanın faaliyette olduğu süre boyunca ne olursa olsun katlanmak zorunda olduğu giderlerdir. Örnek olarak işyeri kirası, sigorta, araç, makine-ekipman, sabit işçi

ücretleri ve amortisman verilebilir.

Değişken giderler, bir dönem içinde iş hacmine bağlı olarak değişiklik gösteren giderlerdir. Değişken giderler üretim miktarındaki değişmelere paralel olarak değişme gösterirler. Bu tür giderler, işletmenin üretim ve satış düzeyi arttıkça artar, düştükçe azalır. En önemli değişken gider kalemleri; hammadde, direkt işçilikle işletme malzemesi ve yardımcı madde gibi materyaldir. Üretim miktarı artar ise üretimde kullanılacak hammadde ve materyal ihtiyacı da

artar. Benzer şekilde artan üretim bu üretimin gerçekleştirilmesinde direkt olarak çalışacak işçi sayısının da artmasına neden olur.

Tablo 3.7. de '0-100' seçeneğini işaretleyen gözlük kullanıcılarının tamamına yakını gözlük için herhangi ek bir bütçe ayıracak ekonomik şartlara sahip olamadıklarını belirtmişlerdir. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun yapmış olduğu mercek ve çerçeve yardım bedellerine karşılık verilen gözlükleri tercih etmektedirler. Gözlük kullanıcılarının yarıdan fazlasının ise gözlük için bir bütçe ayırdıkları gözlemlenmektedir. Göz sağlığı konusundaki farkındalık arttıkça gözlük için ayrılan bütçenin de artması kaçınılmazdır.

2.2.2.Fonksiyonlarına Göre Giderler

Tek düzen muhasebe sistemine göre 7/A olarak adlandırılan gider hesapları vardır. Buna göre işletme için kullanılan giderin hangi tür gider olduğuna karar verirken, giderin ait olduğu bölüme

bakılır. Örneğin yönetim bölümünde çalışan bir işçiye ödenecek ücret gideri 770 Genel Yönetim Giderleri hesabına kaydedilir. Bizim buradaki amacımız teknik olarak muhasebe hesaplarını açıklamaktan ziyade işlevsel olarak durumlarını açıklamaktır. Buna göre 7/A grubundaki gider hesapları şu şekildedir:

710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Gideri

720 Direkt İşçilik Gideri

730 Genel Üretim Giderleri

740 Hizmet Üretim Maliyeti

750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri

760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri

770 Genel Yönetim Giderleri

780 Finansman Giderleri

Optisyonluk müesseseleri ticari işletmeler oldukları için bu hesaplardan;740, 760, 770, 780 nolu gider hesapları kullanılacaktır. Çok fazla detaya girmeden gider kalemlerinin muhasebesel anlamda nasıl gözlemlendiği incelenecektir.

Örnekle açıklamaya çalışırsak bankadan kredi çekildiğinde belirli bir faiz gideri ve masraflar oluşacaktır. Faiz giderleri, 780 Finansman Giderleri hesabında incelenir. Bankacılık masrafları ise 770 Genel Yönetim Giderleri hesabında gözükecektir. Yani katlandığımız giderin kullanıldığı yer, bizim hangi gider hesabını kullanacağımızı gösterir

2.3.Gelir ve Satış Kavramları

Gelir, tacir veya işletmelerin belirli bir dönem içinde elde ettikleri hasılat toplamıdır. Satış ise faaliyet konusuna girsın ya da girmesın işletmenin varlıklarını azaltma yoluyla elde ettiği gelirlerdir. Mal satışı, hizmet satışı, işletmenin kaynaklarının çeşitli gelir yaratmak için kullanılması gibi işletmelerin normal faaliyetleri sonucu doğan nakit, alacak ve diğer unsurların brüt akışı.

2.4.Gelir Tablosu

"Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârı veya zararını gösteren bir tablodur.Gelir tablosu mali tablolar ilkelerine uygun tek düzen formlar şeklinde hazırlanır. İşletmeler karşılaştırmalarda kolaylık sağlayacak ve anlam birliği oluşturacak şekilde gelir

tablolarını düzenlemek zorundadır. Gelir tablosu finansal analize elverişli olarak rapor tipinde ya da hesap tipi olarak düzenlenebilir”. Süreklilik gösteren ve göstermeyen gelir ve giderler; olağan gelir ve kârlar, olağan gider ve zararlar; olağan dışı gelir ve kârlar ve olağan dışı gider ve zararlar olarak ayrı gruplar halinde gösterilmiştir (<http://www.muhasabedersleri.com/genel-muhasebe-2/gelir-tablosu.html>, erişim:07/05/2014).

Gelir tablosu işletmeler için her 3 aylık geçici vergi döneminde düzenlenir. Geçici vergi ilk 3 ayı takip eden 2. Ayın ortasına kadar düzenlenir. Gelir tablosuna bakılarak işletmenin o ana kadarki kar durumuna bakılır ve ona göre kar üzerinden vergi alınır. Bu alınan vergi yıl sonu itibarıyla 1 yıllık yeniden düzenlenen gelir tablosundaki ortaya çıkabilecek vergi toplamında düşülerek mahsup edilir. Aşağıda gelir tablosu kapsamlı olarak

GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		
1-Yurt içi Satışlar		
2-Yurt dışı Satışlar		
3-Diğer Gelirler		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)		
1-Satıştan İadeler(-)		
2-Satış İskontoları(-)		
3-Diğer İndirimler(-)		
C-NET SATIŞLAR		
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)		
1-Satılan Mamuller Maliyeti(-)		
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)		
3-Satılan Hizmet Maliyeti(-)		
4-Diğer Satışların Maliyeti(-)		
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI		
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)		
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)		
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri(-)		
3-Genel Yönetim Giderleri(-)		
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri		
2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri		
3-Faiz Gelirleri		
4-Komisyon Gelirleri		
5-Konusu Kalmayan Karşılıklar		
6-Menkul Kıymet Satış Kârı		
7-Kambiyo Kârları		
8-Reeskont Faiz Gelirleri		
9-Diğer Olağan Gelir ve Kârlar		
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)		
1-Komisyon Giderleri(-)		
2-Karşılık Giderleri(-)		
3-Menkul Kıymet Satış Zararı(-)		
4-Kambiyo Zararları(-)		
5-Reeskont Faiz Giderleri(-)		
6-Diğer Olağan Gider ve Zararları(-)		
H-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)		
1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri(-)		
2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri(-)		
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR		
I-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR		
1-Önceki Dönem Gelir ve Kârları		
2-Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar		
J-OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)		
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları(-)		
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları(-)		
3-Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararları(-)		
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI(-)		
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		

gösterilmiştir. Örneğimizin anlaşılabilir olması için sadeleştirerek açıklamaya çalışacağız.

3.ÖRNEK UYGULAMA

Üzerinde çalıştığımız X optik firması, sektörde 15 yılı aşkın süredir hizmet vermektedir. Şu an için 3 şubesi bulunan firmanın gelecekte yatırımlarını artırarak büyüme isteği ve sektördeki pazardan pay alma hedefledikleri beyan edilmiştir.

Firmanın karlılık durumunu ve maliyetlerini gelir tablosu üzerinde göstereceğiz. Ancak çok fazla detaya girmeden gelir tablosu üzerindeki kalemleri sadeleştirerek muhasebe mantığını ve kar hesaplamalarının neye göre hesaplandığını öğrenmiş olacağız. Burada kullanılan rakamlar gerçek rakamlar değildir. Üzerinde oynama yapılarak açıklanmaya çalışılacaktır.

AYRINTILI GELİR TABLOSU

	Cari Dönem
A-BRÜT SATIŞLAR	120.000,00
1-Yurt İçi Satışlar	120.000,00
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	10.000,00
1-Satıştan İadeler (-)	3.500,00
2-Satıştan İskontolar (-)	6.500,00
C-NET SATIŞLAR	110.000,00
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	48.000,00
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	48.000,00
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	62.000,00
E-FAALİYET GİDERLERİ	30.000,00
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	18.000,00
3-Genel Yönetim Giderleri (-)	12.000,00
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	32.000,00
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	3.000,00
3-Faiz Gelirleri	3.000,00
G-DİĞER FAAL. OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)	550,00
4-Kambiyo Zararları (-)	550,00
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0,00
1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	
2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	34.450,00
I-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	0,00
1-Önceki Dönem Gelir ve Karları	
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	0,00
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)	
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	34.450,00
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜK. KARŞ.(-)	
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	34.450,00

X firmasının 1 Ocak-31 Mart arasındaki 3 aylık faaliyet bilgileri şu şekildedir:

Satış toplamı:124.000,00 TL

İade alınan miktar:3.500,00 TL

Toplam iskonto tutarı:6.500,00 TL

Satılan ticari malların alış bedeli:48.000,00 TL

Satış bölümü personel ücret giderleri:18.000,00 TL

Müdür maaş gideri:12.000,00 TL

Banka mevduatına işlenen faiz geliri:3.000,00 TL

Döviz satışından kaynaklanan zarar:550,00 TL

İşletmenin muhasebesinde alınan bu bilgiler ışığında gelir tablosunu şu şekilde oluştur:

X işletmesinin yılın ilk 3 ay içerisinde faaliyetleri gelir tablosu üzerinde sadeleştirilerek açıklanmıştır. Buna göre işletmenin satış hacmini, sattığı ürünlerin maliyetini, ne kadar personel gideri olduğunu görmekteyiz.

Gelir Tablosunun son bölümüne baktığımızda işletme 34.450,00 TL kar etmiştir. Kurumlar vergisi mükellefi olduğu için $34.450 \times 0,20 = 6.890$ TL geçici vergi ödemesi çıkmaktadır. Yıl sonunda bu gelir tablosu yeniden düzenlenir ve çıkacak vergi rakamından 6.890 TL düşülerek kalan miktar ödenir.

SONUÇ

Küreselleşme artık hayatımızın bir parçası olmaktan öteye geçmiş olup, tüm argümanlarıyla ekonomik ve sosyal hayat üzerinde egemen olmuştur. Küreselleşme ile teknolojik gelişmeler çok hızlı yayılarak ülkeler arasında etkileşimi artırmaktadır. Özellikler 1980 darbesinden sonra Türkiye Cumhuriyeti devleti liberal ekonomiye hızlı bir geçiş yaparak bu entegrasyona dahil olmuştur. Merhum Turgut Özal döneminde ithalat serbestliği ve dışa açılım gibi uygulamalar yapılmıştır. Nitekim tüm diğer sektörler gibi sağlık sektörünün bir parçası olan gözlükçüler de bundan nasibini almıştır. Güneş gözlüğü moda olarak oldukça yaygınlaşmıştır. Hatta insanlar sosyal paylaşım sitelerinde beğendikleri gözlük resimlerini paylaşarak çok hızlı bir reklam ve tüketim potansiyeli oluşmasına neden olmaktadır. Gözlükçülük mesleği ülkemizde son 15-20 yıla

kadar gerek teknik bilgi eksikliği gerek rekabetin olmayışı gibi bir sürü nedenle yeterli gelişmeye ayak uyduramamıştır. Optisyenlik kanununun yürürlüğe girmesiyle sektör farklı bir ivme kazanmıştır. Yabancı sermayenin de bu sektöre girerek kaliteyi artıracağı düşünülmektedir. Nitekim rekabetin olması başarı çitasını yukarılara çekecektir. Ancak bu durumdan olumsuz etkilenen firmalar da olacaktır. Bunun en önemli sebeplerinden birisi de muhasebe yani gelir-gider kavramlarının firma sahiplerinin az da olsa haberdar olmaları gereken konulardandır.

Muhasebeyi teknik olarak çok detaylı olarak bilmek biraz zor olabilir. Ancak en azından firmaların, mali müşavirlerinin “şu kadar karınız var, şu kadar zararınız var, şu kadar vergi ödemeniz gerekir” gibi konularda kulak aşinalığı olması gerekmektedir. Tam olarak profesyonel olmayabilirsiniz ancak en azından göz aşinalığı olmalıdır. Bu bilinçle sektörün artı ve eksi yanları değerlendirilmeli, bunun yanı sıra yöneticilik beceriyle de firmalar varlıklarını sürdürme yolunda başarılı olacaklardır.

KAYNAKLAR

1. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&ara_ma=gts&guid=TDK.GTS.53819ebbd68d07.17847223 erişim:01/05/2014.
2. <http://www.ito.org.tr/Dokuman/Sektor/1-98.pdf> erişim:02/05/2014.
3. Demirkılınç, A.Özer, (2009) “Optik Sektörünün Sektör Yaşam Eğrisi Bağlamında A.B.D, İtalya ve Türkiye Karşılaştırılması”(Tez), Sakarya, 23-25.
4. <http://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6zlük%C3%BCk> erişim:02/05/2014.
5. Gürsoy, Cudi Tuncer, (2009) “Yönetim ve Maliyet Muhasebesi” Beta Yayınları, İstanbul, 29.
6. Deha Yayınları, (2014) “Maliyet Muhasebesi” İstanbul, 3.
7. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Muhasebe>, erişim:05/05/2014.
8. Deha Yayınları, (2014) “Finansal Muhasebe” İstanbul, 3-31.
9. <http://www.muhasebedersleri.com/genel-muhasebe-2/gelir-tablosu.html>, erişim:07/05/2014.

ECOO MAVİ KİTAP 2015

ECOO Avrupa Optometri ve Optik konseyinin kısaltılmış adıdır. Bu konseye üye organizasyonlar, Optometristleri ve optisyenleri ulusal düzeyde temsil etme yetkisine sahip kurumlardır. Bu kitabın amacı, optometri ve optik mesleğinin faaliyet alanlarını ve Avrupa halk sağlığı içerisindeki büyüyen önemi açıklamaktadır.

AVRUPA'DA OPTOMETRİST VE OPTİSYENLER

Optik ve Optometri mesleği, Avrupa içinde değişik hızlarda gelişmekte ve farklı aşamada gelişmeler göstermektedir. Bu bakımdan kısa bir göz atarak mesleğin şüphesiz algılanabilir olan uniformdaki(aynı) bir resmini tasvir etmek zor olmaktadır.

Genel olarak optometri, optikten ortaya çıkmış olup, optisyenlerin eğitimi, klinik konuları içerecek şekilde düzenlenmiştir. Netice olarak uygulama amacı genişledikçe bazı optisyenler, optometriste dönüşmektedir.

Optisyenler, tıp doktoru olan bir oftalmologun(göz hekiminin) veya optometrist'in reçetesine uygun şekilde o ülkede optometri uygulamasına bağlı olarak refraksiyon kusurlarını düzeltici gözlükleri yapmaya ve tespit etmeye devam etmektedir.

Optometristler hastaların göz muayenelerini yapmakta ve sonuçta düzeltici optik gerecinin reçetesini vermektedir. Az sayıdaki bu durumda, muhtemel hastalığın belirtilerini ve gözdeki anormalliği veya hasarı kontrol etmektedir. Bu gibi durumlarda Optometrist hastayı muhtemel tedavi ve ileri tetkik için bir tıp doktoruna da yönlendirebilmektedir.

Bazı ülkelerde optometristler ve dispensing optisyenlerine kanuni yada de fakto şekilde farklı meslekler olarak itibar edilmektedir. Diğer ülkelerde meslekler, optisyen – optometrist şeklinde münferit bir meslek olduğuna aldırmadan, mesleki uygulama amacına ve günlük aktivitelerine önem verilmektedir.

ECO MAVİ KİTAP ARAŞTIRMASINDA YER ALAN KONULAR VE ÜLKELER

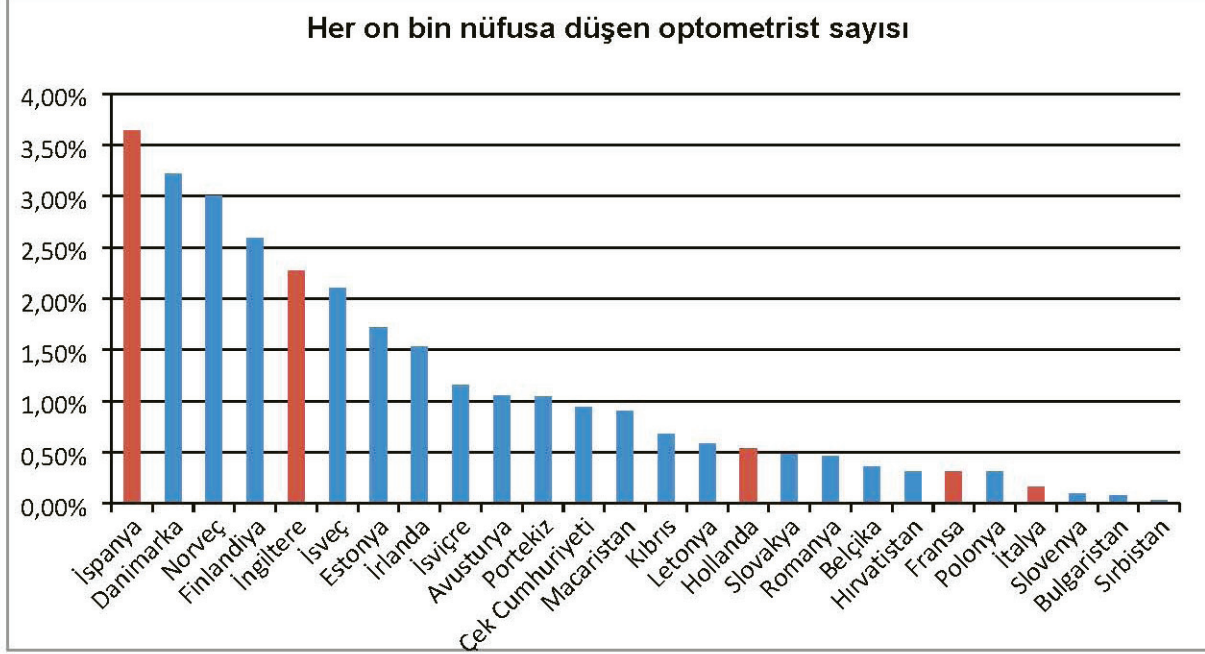
Ecoo Mavi Kitap'ta inceleme yapılan ülkeler; Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Danimarka, Estonya, İspanya, Finlandiya, Fransa, İngiltere, Hırvatistan, Macaristan, İrlanda, İtalya, Letonya, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Sırbistan, İsveç, Slovenya, Slovakya, Türkiye ve Ukrayna'dır.

Mavi kitabın içerikleri;

- A. Mesleğin boyutu ve sayısı
- B. Mesleğin statüsü (seviyesi)
- C. Toplum sağlığı içinde mesleğin rolü
- D. Mesleğin öğrenimi ve eğitimi

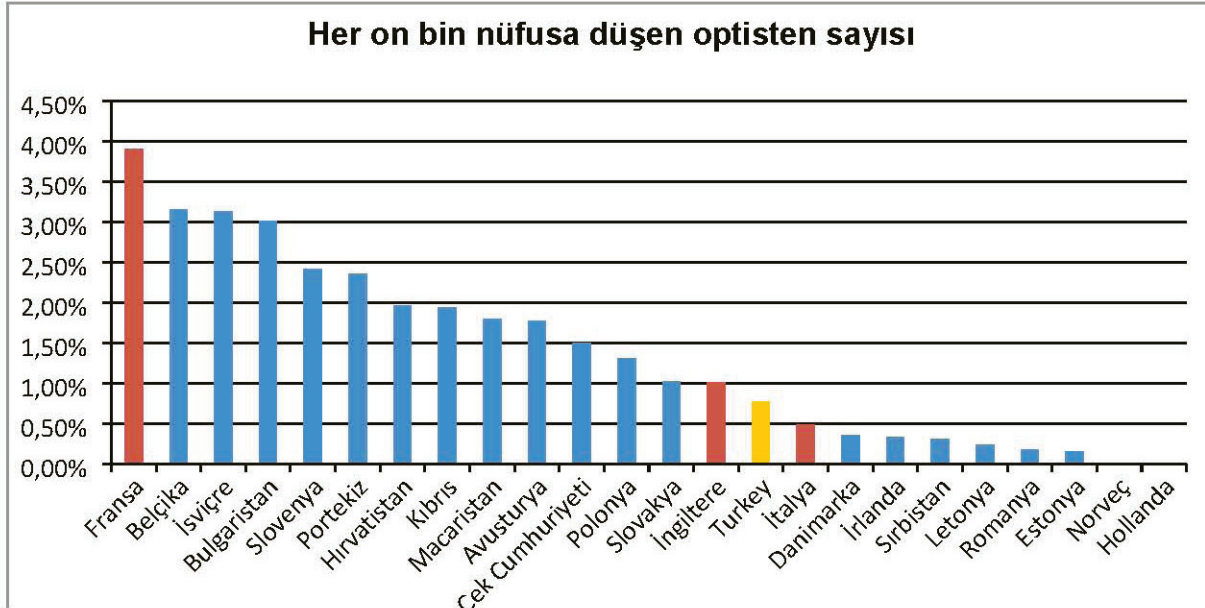
A. Mesleğin Sayısı ve Boyutu

İ. HER ON BİN NÜFUSA DÜŞEN OPTOMETRİST SAYISI AŞAĞIDA GRAFİKTE GÖSTERİLMEKTEDİR.

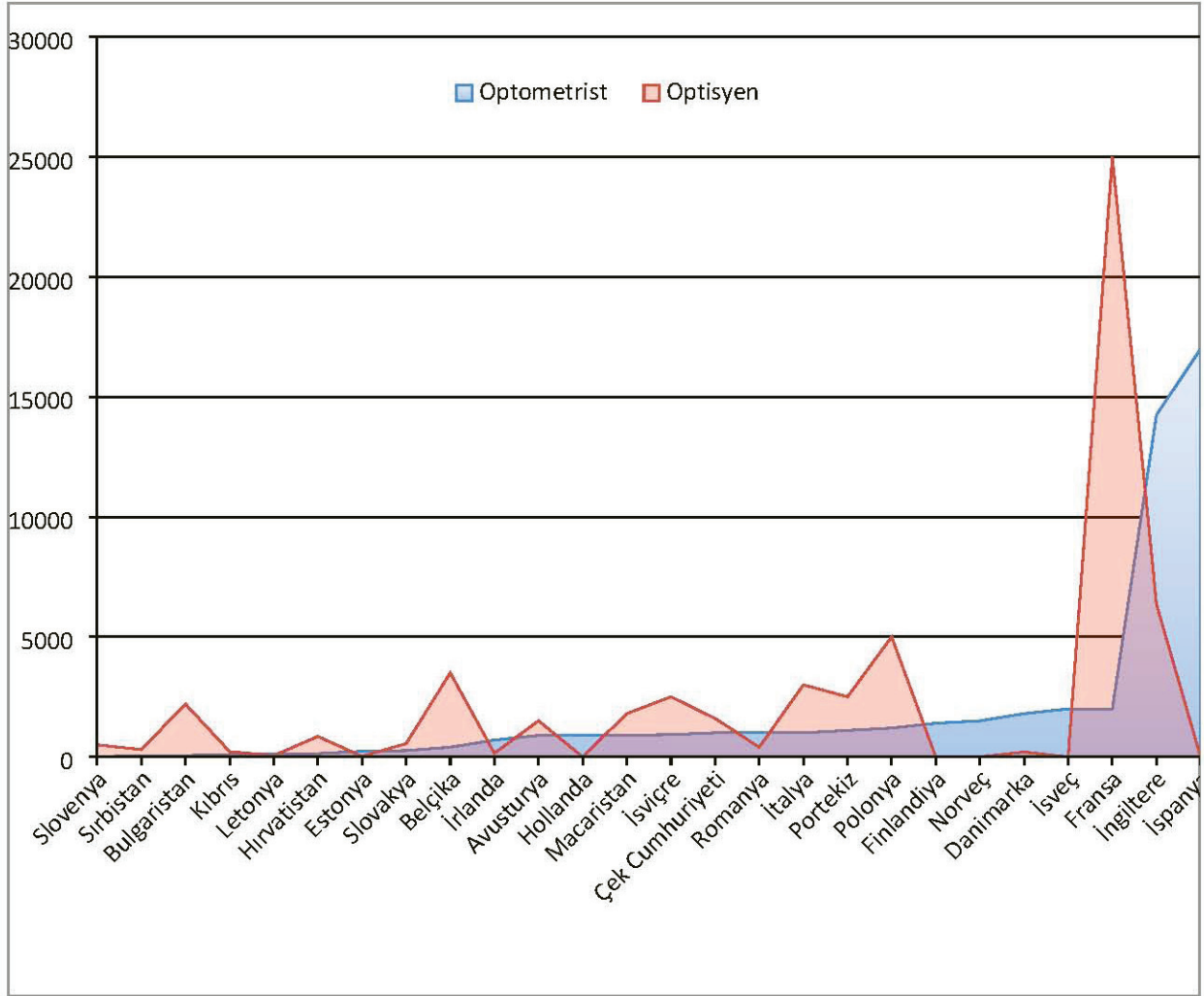
Grafikte de görüldüğü üzere her on bin nüfusa düşen optometrist sayısı en fazla olan ülke İspanya olup, en az olan ülke ise Sırbistan'dır. İngiltere ise bu sıralamada 5. sırada yer almakta olup, Hollanda 16. sıra ve Fransa 21. sırada yer almaktadır.

İİ. HER ON BİN NÜFUSA DÜŞEN OPTİSYEN SAYISI AŞAĞIDA GRAFİKTE GÖSTERİLMEKTEDİR.

Grafikte de görüldüğü üzere her on bin nüfusa düşen optisyen sayısı en fazla olan ülke Fransa'dır. İngiltere, Türkiye ve İtalya'da ise bu oranlar Fransa'ya göre düşük olduğu görülmektedir. ECOO Mavi Kitap 2015'te yer alan bilgilere göre Norveç ve Hollanda ülkelerinin her on bin nüfusa düşen optisyen oranı ise sıfır olduğu görülmektedir.

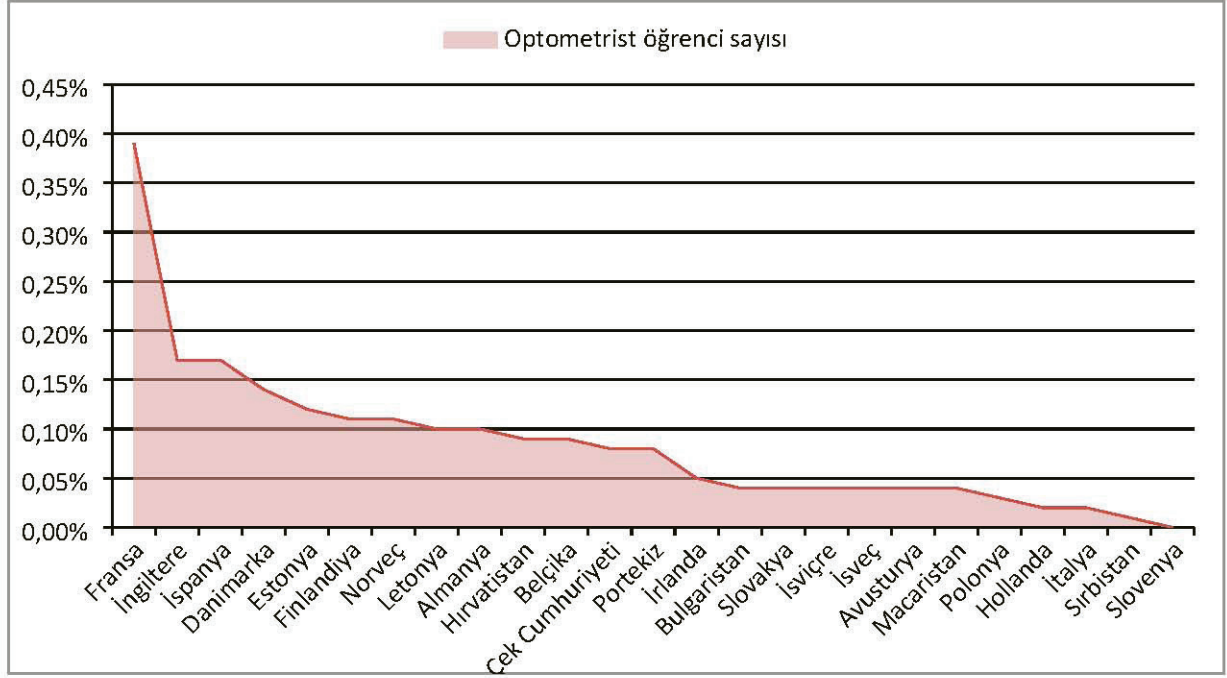
III. OPTOMETRIST VE OPTİSYEN SAYISI

Araştırmada yer alan ülkeler arasında meslek sayısı olarak optisyenliğin en fazla Fransa'da yüksek olduğu görülmektedir. Fransa'dan sonra ise optisyenlik meslek sayısı olarak en yüksek olan ülkeler; İngiltere, Polonya, Belçika, İtalya olarak devam etmektedir. Optisyenlik meslek sayısının yüzün altında olan ülkeler ise; Letonya ve Estonya olup, Hollanda, Finlandiya, Norveç, İsveç ve İspanya ülkelerinde ise optisyenlik meslek sayısı sıfır düzeyindedir.

Öte yandan araştırmada yer alan ülkeler arasında optometrist meslek sayısının en fazla olduğu ülkenin İspanya olduğu görülmektedir. İspanya'dan sonra ise optometrist meslek sayısının en yüksek olan diğer ülke ise İngiltere'dir. Optometrist meslek sayısının yüzün altında olan ülkeler ise; Kıbrıs, Bulgaristan, Sırbistan ve Slovenya olduğu görülmektedir.

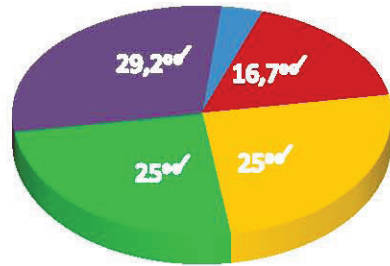
IV. HER ON BİN NUFÜSA DÜŞEN OPTOMETRİST ÖĞRENCİ SAYISI

Grafikte de görüldüğü üzere her on bin nüfusa düşen optometrist öğrenci sayısının en fazla olduğu ülke Fransa'dır. Fransa, araştırma yapılan ülkeler arasında optometrist öğrenci sayısında birinci sırada yer almaktadır. Fransa'dan sonra optometrist öğrenci sayısının fazla olduğu ülkeler sırasıyla; İngiltere, İspanya, Danimarka, Estonya, Finlandiya ve Norveç'tir.

B. MESLEĞİN DURUMU

- Göz doktorları tarafından yapılan asli görme testinin, ülkede yapılan toplam görme testine göre oranı ne kadar?

■ 75-89 ■ 50-74 ■ >90% ■ 25-50

75 – 89 (1): Belçika

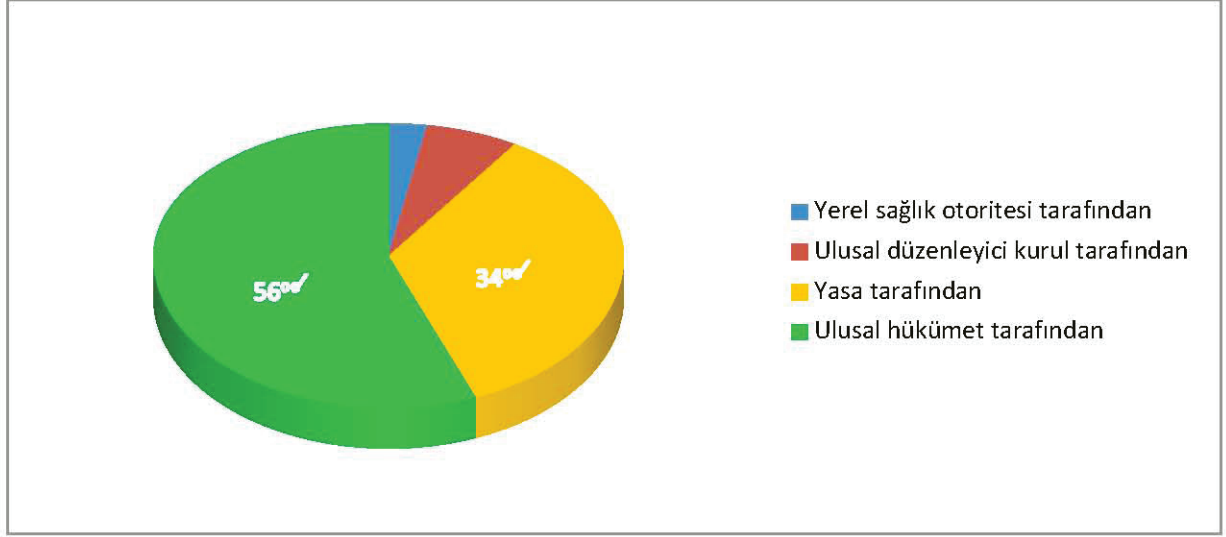
50 – 74 (4): Çek Cumhuriyeti, Letonya, Polonya, Ukrayna

>90 % (6): Bulgaristan, Fransa, Hırvatistan, Sırbistan, Slovenya, Türkiye

25 – 50 (6): Avusturya, İsviçre, Almanya, Finlandiya, İtalya, Romanya

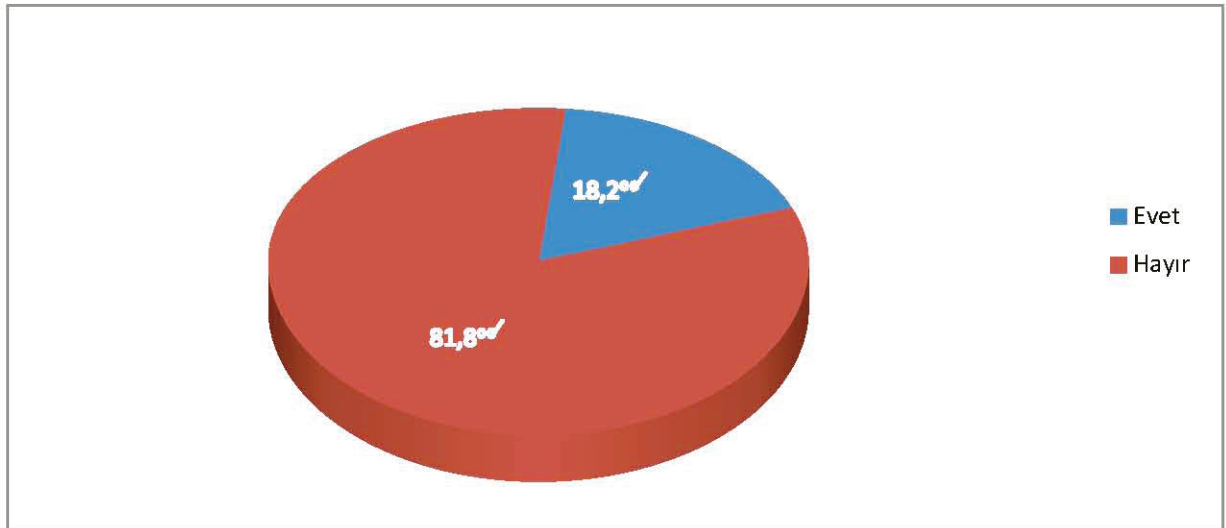
%25'ten az (7): Danimarka, Estonya, İngiltere, İrlanda, Norveç, Portekiz, İsveç

- Meslek genellikle nasıl düzenlenmektedir?

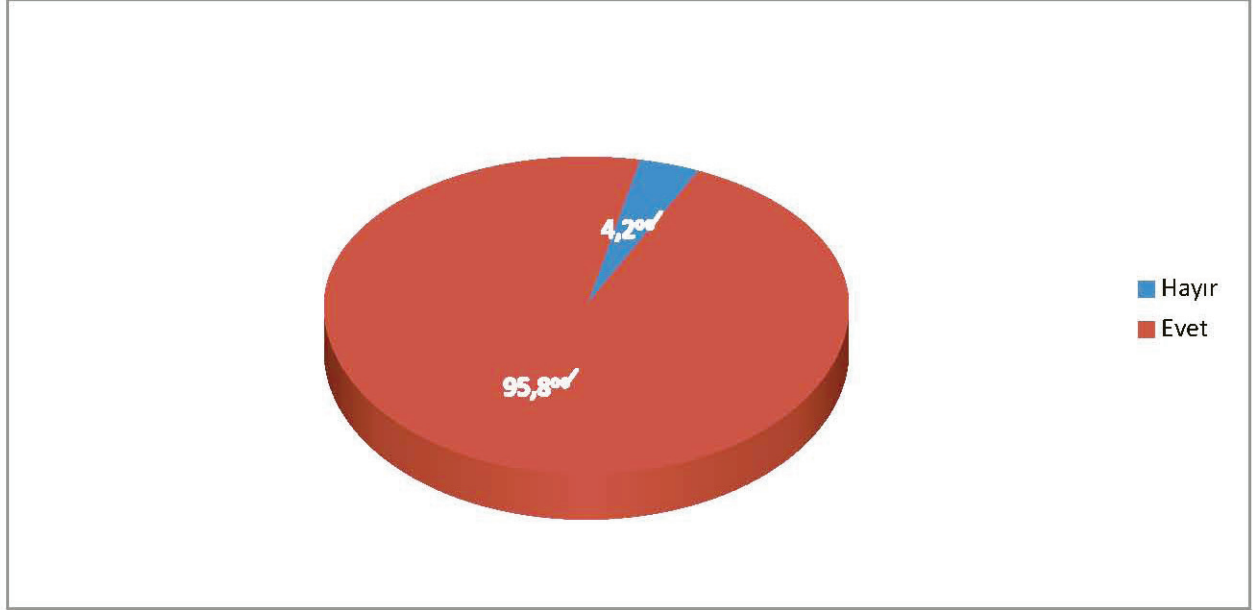
Yerel sağlık otoritesi tarafından	(1): İsviçre
Ulusal düzenleyici kurul tarafından	(2): İngiltere, Letonya
Yasa tarafından	(9): Avusturya, Kıbrıs, Almanya, Danimarka, Estonya, Hollanda, Norveç, Slovenya, Türkiye
Ulusal hükümet tarafından	(15): Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, İspanya, Finlandiya, Fransa, Macaristan, İrlanda, İtalya, Portekiz, Romanya, Sırbistan, İsveç, Slovakya, Ukrayna

- Meslek lisans yenileme konusunda yakından takip edilmekte midir?

Evet	(4): Kıbrıs, Letonya, Portekiz, Romanya
Hayır	(18): Avusturya, Belçika, İsviçre, Almanya, Danimarka, Estonya, İspanya, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, Norveç, Polonya, Sırbistan, İsveç, Slovenya, Slovakya, Türkiye

- Meslek yasa ile korunmakta mıdır?

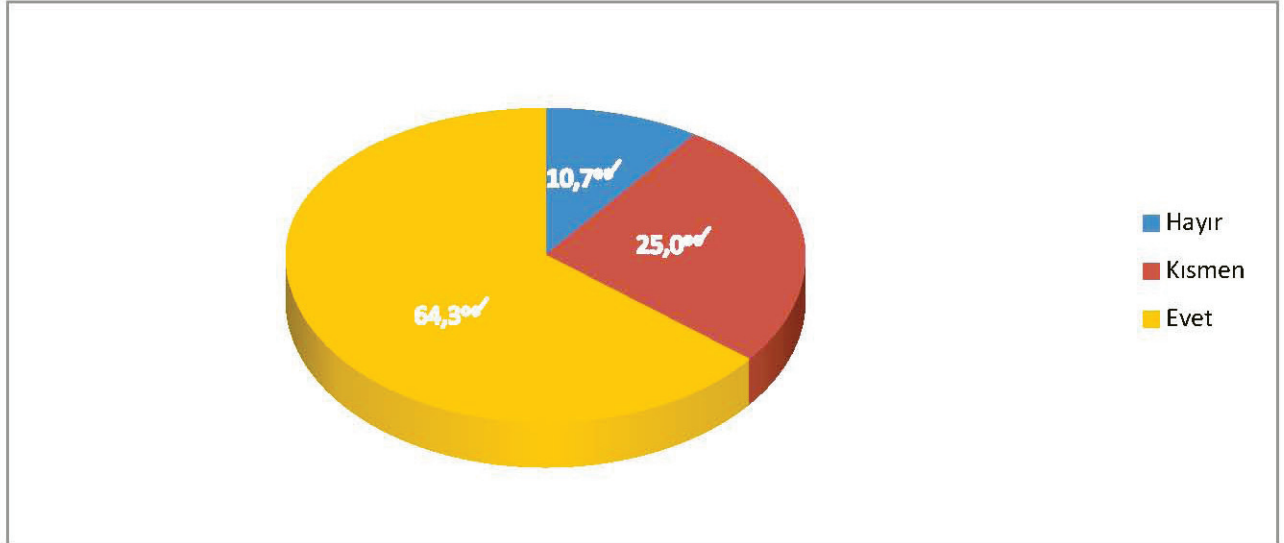

Hayır (1): Polonya

Evet (2): Avusturya, Belçika, Bulgaristan, İsviçre, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Danimarka, Estonya, İspanya, Finlandiya, Fransa, İngiltere, Macaristan, İrlanda, İtalya, Letonya, Hollanda, Slovenya, Slovakya, Türkiye, Ukrayna

C. HALK SAĞLIĞI VE TOPLUM

- Sosyal sistem, çocuklarda göz muayene ücretlerini ödüyor mu ?(<16 yaş)

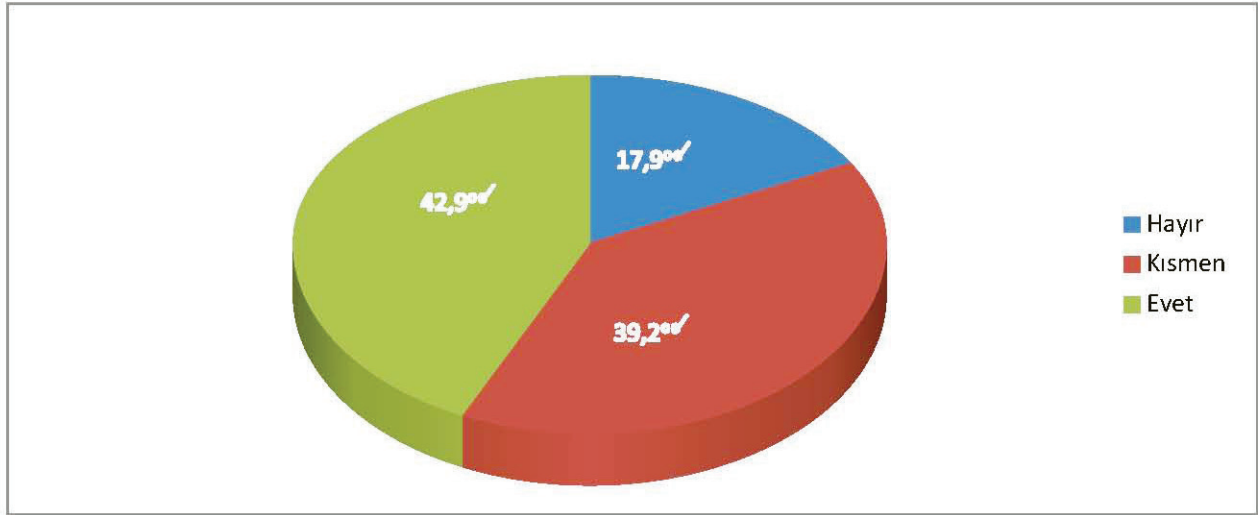

Hayır (3): Danimarka, Finlandiya, İtalya

Kısmen (7): Bulgaristan, İsviçre, Estonya, İrlanda, Letonya, Portekiz, İsveç

Evet (18): Avusturya, Belçika, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İspanya, Fransa, İngiltere, Hırvatistan, Macaristan, Hollanda, Norveç, Polonya, Romanya, Sırbistan, Slovenya, Türkiye, Ukrayna

- Sosyal sistem, yaşlılarda göz muayene ücretlerini ödüyor mu? (>50 years)

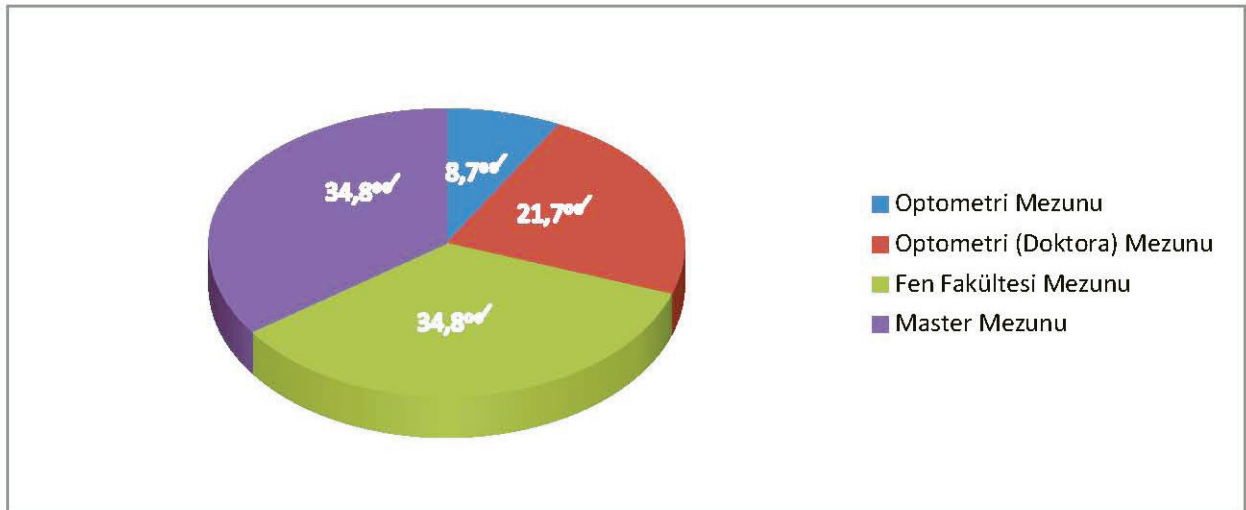
Hayır (5): Kıbrıs, Almanya, Danimarka, Finlandiya, İtalya

Kısmen (12): Bulgaristan, İsviçre, Estonya, İngiltere, İrlanda, Letonya, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, İsveç

Evet (11): Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, İspanya, Fransa, Hırvatistan, Macaristan, Sırbistan, Slovenya, Türkiye, Ukrayna

D. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

- Yüksek yeterlilik olarak hangileri sunulmaktadır?

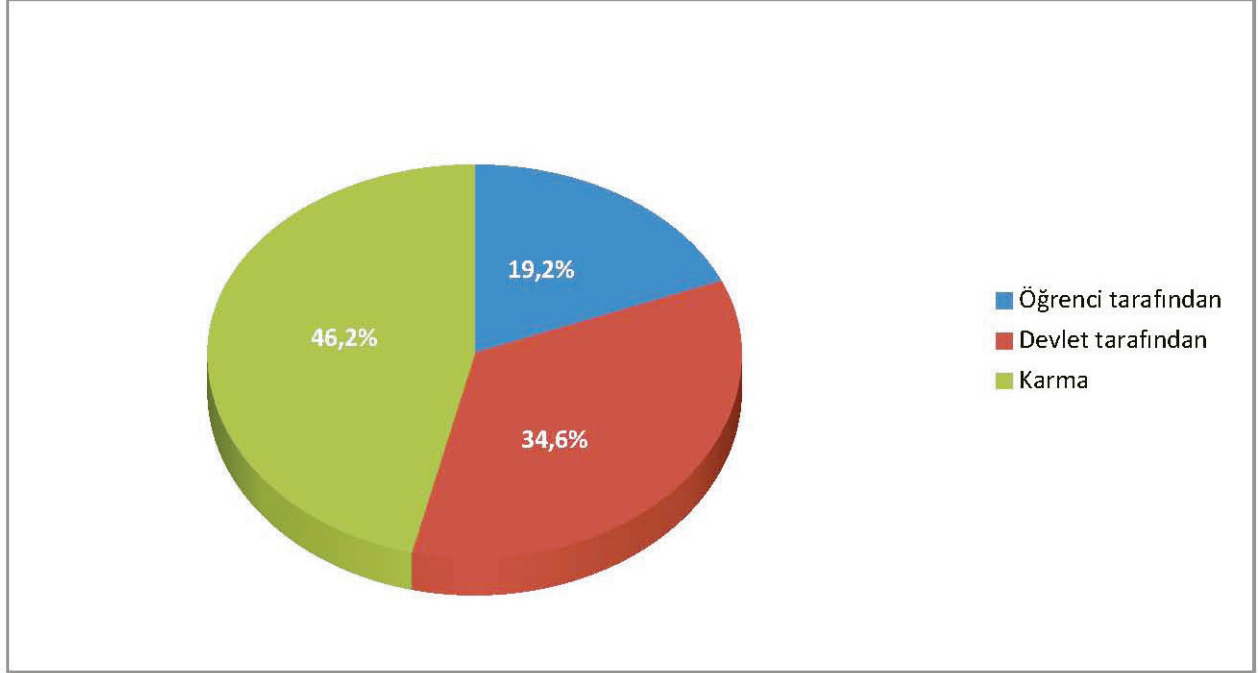
Optometri Mezunu (2): Estonya, Slovakya

Optometri (Doktora) Mezunu (5): Çek Cumhuriyeti, İngiltere, İtalya, Norveç, Portekiz

Fen Fakültesi Mezunu (8): Belçika, İsviçre, İspanya, Finlandiya, Hırvatistan, Macaristan, İrlanda, Sırbistan

Master Mezunu (8): Avusturya, Bulgaristan, Almanya, Danimarka, Fransa, Polonya, Romanya, İsveç

• Eğitim nasıl finanse edilmektedir ?

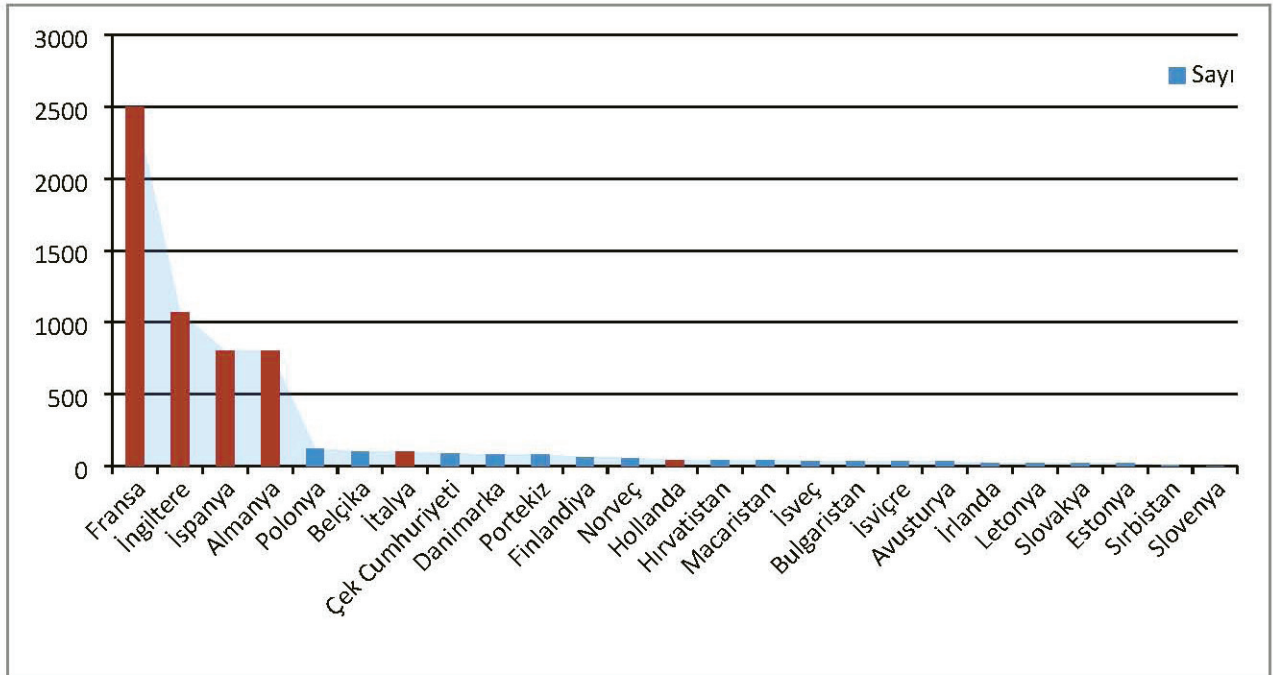

Öğrenci tarafından (5): Hırvatistan, Macaristan, Polonya, Portekiz, Sırbistan

Devlet tarafından (9): Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, İrlanda, İtalya, Norveç, Slovakya

Karma (12): Avusturya, Belçika, Bulgaristan, İsveç, Almanya, İspanya, Fransa, İngiltere, Letonya, Hollanda, Romanya, İsveç

• Her yıl gelen öğrenci miktarı ?

	Dünya Optometri Konseyi'nde yer alan Avrupa bölgesi okulları	Ülkeler
1	Aalen University Of Applied Sciences	Almanya
2	Albrecht Durer Schule Düsseldorf	Almanya
3	Fachakademie Für Augenoptik München	Almanya
4	Höhere Fachschule Für Augenoptik	Almanya
5	Optonia: Private Fachschule Für Augenoptik Und Optometrie	Almanya
6	Technische Fachhochschule Berlin	Almanya
7	University Of Applied Sciences Jena	Almanya
8	Berufsschule Fur Mechanik, Optik Und Fertigungstechnik	Avusturya
9	Private Hohere Technsche Lehranstalt Des Landes Tirol Kolleg Fur Optometrie	Avusturya
10	Centre D'Etude des Sciences Optiques Appliquees (CESOA)	Belçika
11	Hogestschool-Universiteit Brusel	Belçika
12	Institut D'Optique Raymond Thibaut (IORT)	Belçika
13	Technical School of Fine Mechanics and Optics M.V. Lomonossov Medical Faculty Of Masaryk University, Department of Ophthalmology and	Bulgaristan
14	Optometry	Çek Cumhuriyeti
15	Palacky University, Faculty of Science, Department of Optics	Çek Cumhuriyeti
16	Szs A Skola A Vyssi Zdravotnická Skola	Çek Cumhuriyeti
17	Szs A Yssi Zdravotnická Skola	Çek Cumhuriyeti
18	Danish College of Optometry and Visual Science	Danimarka
19	Technical Education Copenhagen	Danimarka
20	Tallin Health College	Estonya
21	Helsinki Metropolia Unviersity of Applied Sciences	Finlandiya
22	Oulu University of Applied Sciences	Finlandiya
23	Association Education Private De L'optique	Fransa
24	C.E.F.E.P.	Fransa
25	Centre D'enseignement Prof. D'aubervilliers	Fransa
26	Centre De Formation Professionnelle De La C.C.I CEREOA (Centre d'Etude de recherche et d'Enseignement en Optometrie et	Fransa
27	Audiophonologie)	Fransa
28	CFA - Centre De Formation De La Chambre Des Metiers	Fransa
29	CFA De La Chambre De Commerce Et D'industrie	Fransa
30	Ecole D'optique Lunetterie De Lille	Fransa
31	Ecole Superieure D'opticiens De Paris (Esop)	Fransa
32	Ecole Superieure D'optique De L'ouest	Fransa
33	Ecole Superieure D'optique De Strasbourg	Fransa
34	Ecole Supérieure D'optique Lunetterie De L'ouest	Fransa
35	EFSO - Ecole Francais Sperieure Des Opticiens - Lyon	Fransa
36	EFSO - Ecole Francais Superieure Des Opticiens - Dijon	Fransa
37	EFSO - Ecole Francais Superieure Des Opticiens - Montpellier	Fransa
38	EFSO - Ecole Francais Superieure Des Opticiens- Bordeaux	Fransa
39	EFSO - Ecole Francais Superieure Des Opticiens- Reims	Fransa
40	Faculte Des Sciences et Techniques de Saint Jerome	Fransa
41	I.U.P.- Ingénierie De La Vision / Université Jean Monnet	Fransa
42	Icoges	Fransa
43	Institut Des Sciences De La Vision	Fransa

44	Institut et Centre D'Optometrie	Fransa
45	Institut Superieur D'Optique	Fransa
46	Institut Univeria Grenoble / Universalis	Fransa
47	Institut Universitaire De Technologie	Fransa
48	Instut Francais D'Optometrie Fonctionnelle (IFOF)	Fransa
49	UP - Ingenierie de la Vision / Univeriste Jean Monnet	Fransa
50	L.P. Saint-Andre	Fransa
51	Lycee A. Argouges	Fransa
52	Lycee Arbez Carme	Fransa
53	Lycee Camille Claudel	Fransa
54	Lycee Emmanuel D'alzon	Fransa
55	Lycee O.R.T. Strasbourg	Fransa
56	Lycee Professionnel "Anne Veaute"	Fransa
57	Lycee Professionnel Jacques Brel	Fransa
58	Lycee Technique D'etat Fresnel	Fransa
59	Lycee Technique Et Prof. "Notre Dame De La Paix"	Fransa
60	Lycee Valery Larbaud	Fransa
61	Lycee Victor Berard	Fransa
62	Universite Paris-Sud Centre D'optometrie	Fransa
63	University of Applied Sciences Velika Gorica	Hirvatistan
64	Hogeschool Utrecht	Hollanda
65	Anglia Ruskin University	İngiltere
66	Aston University	İngiltere
67	Cardiff University	İngiltere
68	Glasgow Caledonian University	İngiltere
69	The City University, ept of Optometry and Visual Science	İngiltere
70	U.M.I.S.T. Dept of Optometry and Vision Science	İngiltere
71	University of Bradford	İngiltere
72	University of Ulster	İngiltere
73	Dublin Institute of Technology	İrlanda
74	Centro Optometria Internacional	İspanya
75	E.U de Optica y Optometria de Santiago	İspanya
76	E.U. de Optica y Optometria de Terrassa	İspanya
77	EU de Optica y Optometria de Granada	İspanya
78	Instituto de Optica "Daza de Valdes"	İspanya
79	Universidad Complutense de Madrid	İspanya
80	Universidad de Alicante	İspanya
81	Universidad Europea de Madrid	İspanya
82	Universidad San Pablo Ceu	İspanya
83	Universitat de Valencia	İspanya
84	Karolinska Instituted, School of Optometry	İsveç
85	University of Kalmar	İsveç
86	Centro Di Formazione Professionale Optometria Di Brescia	İtalya
87	Centro Studi "Leonardo Da Vinci"	İtalya
88	Instituto Regionale Di Studi Ottici E Optometrici	İtalya
89	Istituto Alexander Fleming Roma	İtalya

90	Istituto Bermini	İtalya
91	Istituto D'Istruzione Superiore "Enrico termi" - Scuola Di Ottica	İtalya
92	Istituto D'istruzione Vittorio Alfieri	İtalya
93	Istituto E De Amicis	İtalya
94	Istituto Per Ottica "Benigno Zaccagnini"	İtalya
95	Istituto Politecnico Keplero	İtalya
96	Scuola di Optometria	İtalya
97	Scuola Di Ottica E Di Optometria Di Genova	İtalya
98	Università Degli Studi Del Molise	İtalya
99	Università Degli Studi Di Milano-Bicocca	İtalya
100	Università Degli Studi Di Padova	İtalya
101	Università Di Torino	İtalya
102	Universita' Degli Studi Di Lecce	İtalya
103	University of Latvia - Centre of Optometry	Letonya
104	Siauliai University	Litvanya
105	Lycee Technique du Centre	Lüksemburg
106	Semmelweis University	Macaristan
107	Buskerud University College, Department of Optometry and Visual Science	Norveç
108	Adam Mickiewicz University	Polonya
109	Poznan University Of Medical Sciences	Polonya
110	University of Warsaw	Polonya
111	University of Warsaw Faculty of Physics	Polonya
112	Wroclaw University Of Technology	Polonya
113	Escola Portuguesa de Óptica Ocular (Portuguese School of Ocular Optics)	Portekiz
114	Universidade Da Beira Interior	Portekiz
115	Universidade Do Minho	Portekiz
116	University Politehnica Of Bucharest	Romanya
117	Solski Cente Rogaska Slatina	Slovenya
118	Technological Education Institute Of Athens	Yunanistan

OPTİSYENLİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE İSTİHDAM OLANAKLARI

Turgut ÇAKAR

Üsküdar Üniversitesi SHMYO Optisyenlik Programı. İstanbul / TÜRKİYE
turgutcakar@yahoo.com

ÖZET: Günümüz Türkiye'sinde bilgili, donanımlı, yetkin, toplumsal değerleri ve ülke kaynaklarını göz önünde tutan bir nesil yetiştirme çabası içinde olması gereken kamu ve vakıf üniversitelerimiz 2014 rakamlarına göre 5.5 milyon gencimizi geleceğe hazır bir hale getirmeye çalışmaktadır. Gerek eğitim süresince gerekse mezuniyet sonrasında ilgili programda eğitim alan öğrenciler için yeterli uygulama ortamlarının mevcut bulunmadığı istatistiksel çalışmalarla ortaya konmaktadır. Bu çalışmada, Optisyenlik programlarının eğitim sürecindeki sorunları ve mezuniyet sonrasında öğrencilerin gelecek endişeleri ele alınmış ve bazı çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Optisyenlik Eğitimi, Optisyenlik Programı Kontenjanları, İstihdam Kavramı.

1.GİRİŞ:

Gözlük kullanım oranının yüksekliği, o toplumun gelişmişlik düzeyinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. "16 yaş üstünde gözlük kullanma oranı Almanya'da % 64 iken ülkemizde %15-20 olduğu tahmin edilmektedir." [1]

Göz ve görme kalitesinin yetersizliği toplumun yeterince ele almadığı ve bilgi eksikliği içinde olduğu bir sağlık sorunu olarak karşımızdadır. Günümüzde; eğitim kadrolarının içindeki bazı öğretim elemanları optisyenlik mesleğinin kavramsal içeriğini optik lensi ve bir çerçeveye montaj olarak gördüklerini dile

getirmektedir. Bu düşünce ile Bu öğretim kadroları aslında optisyenlik eğitiminin gereksizliğini ya da en hafif deyişle optisyen eğitiminde bir kalite arayışının anlamsızlığını vurgulamak istemektedir. Optisyenlik mesleğinin eğitiminin içindeki kişiler tarafından bu derece basite alınması mesleğin geleceği açısından kaygı vericidir.

Eğitim sektörü; iktisadi faaliyetleri ile ülke ekonomisinin en büyük ilk onu arasına girme adaydır. YÖK verilerine göre 2015 yılı itibarıyla 193 üniversite faaliyet göstermektedir [2]. Bunun 109'u devlet üniversitesi, 76'sı vakıf üniversitesi, 8'i

ise vakıf meslek yüksekokuludur. Bu üniversitelerin 46 tanesinde Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu veya Meslek Yüksekokulu bünyesinde optisyonluk programları bulunmaktadır. Ancak, yükseköğretimde çeşitlilik, kurumsal özerklik, hesap verilebilirlik,

performans değerlendirmesi, bilimsel rekabet ve kalite güvencesini zorlayacak kriterler olmadığından türlü sıkıntılar vardır. Aşağıdaki çizelgede optisyonluk programı ve 2015-2016 eğitim yılı kontenjanları görülmektedir [3].

Çizelge.1.1.1. 2015-2016 eğitim yılı optisyonluk programı kontenjanları

SIRA NO.	ÜNİVERSİTE	İLİ	KONTENJANI
1	19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ	SAMSUN	30
2	ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	35
3	ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ	ADİYAMAN	35
4	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	ANTALYA	50
5	AMASYA ÜNİVERSİTESİ	AMASYA	50
6	AREL ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	138
7	ATAŞEHİR ADIGÜZEL ÜNV	İSTANBUL	100
8	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	ERZURUM	-----
9	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	TRABZON	140
10	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	160
11	BARTIN ÜNİVERSİTESİ	BARTIN	70
12	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	110
13	BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	100
14	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	BİNGÖL	-----
15	BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	100
16	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	BİTLİS	35
17	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	SİVAS	60
18	EGE ÜNİVERSİTESİ	İZMİR	42
19	EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	İZMİR	30
20	FATİH ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	50
21	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	GAZİANTEP	---
22	GEDİZ ÜNİVERSİTESİ	İZMİR	60
23	GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	120
24	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	GİRESUN	55
25	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	ŞANLI URFA	20
26	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	100
27	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	MALATYA	40
28	KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ	NEVŞEHİR	60
29	KEMERBURGAZ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	50
30	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	KIRKLARELİ	40
31	KİLİS ÜNİVERSİTESİ	KİLİS	80
32	MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	60 +120
33	MEHMET AKİF ERSOY ÜNV	BURDUR	---
34	NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	120
35	OKAN ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	140
36	OSMAN GAZİ ÜNİVERSİTESİ	ESKİŞEHİR	20
37	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	SAKARYA	50
38	SELAHADDİN EYYUBİ ÜNV	DİYARBAKIR	-----
39	SITKI KOCAMAN ÜNİVERSİTESİ	MUĞLA	30
40	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNV	ISPARTA/SENİRKENT	50
41	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNV	MERKEZ	50
42	ŞİFA ÜNİVERSİTESİ	İZMİR	30
43	TOROS ÜNİVERSİTESİ	MERSİN	40
44	TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ	ANKARA	50
45	ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	140
46	YENİYÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	60
	TOPLAM KONTENJAN		2920

1.1. OPTİSYENLİĞİN ÖNEMİ

1.1.1.Sağlıkçı kimliği ile optisyen

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve gelişmiş ülkelerin tamamının anayasalarında yer verdiği ve temel hak olarak gördüğü “Sağlıklı Yaşam Hakkı” toplumların ruh ve beden sağlığının güvencesidir. Ülkemizde Optisyenlik mesleği 5193 Sayılı Optisyenlik Hakkındaki Kanun ile icra edilmektedir. Bu kanunun birinci maddesi “ Fertlerin ve toplumun sağlığını koruma” görevini optisyene vererek onun sağlıkçı kimliğini ön plana çıkarmıştır.

Ülkemizde görme kusurları ve bunların yarattığı sonuçlar hakkında sağlıklı istatistikler bulunmadığından Türkiye’den kaynak göstermek oldukça zordur. Bazı özel branşların kendi raporları içinde görme kusurlarının olumsuz etkilerinden söz edilmektedir.

a) Ortopedi. Basit ev kazaları ve özellikle yaşlılarda kalça ve diz kırıkları nedenleri içinde en büyük olasılık görme kusurlarından ötürü ortaya çıkan kazalardır.

b) Halk Sağlığı. Özellikle yaşlılarda gıda zehirlenmeleri başta olmak üzere görme kusurlarının etkileri istatistiklerde yer almaktadır. İş kazaları ve trafik kazaları hakkında temel bir araştırma bulunmasa da az görmenin etkisi bilim insanları tarafından kabul gören bir gerçektir.

c) Çocuk gelişimi. Çocuklardaki görme sorunları, eğitimde geri kalmalarının en büyük etkenlerindendir. Göremediği için eğitimi aksayan çocuklarla ilgili çalışmalar yapıldığı da bilinmektedir.

Avrupa Optometri ve Optik Konseyi (ECOO) internet sitesinde yayınlanan bir araştırma aşağıdaki gibidir:

“ECOO: Gözlüksüz’lüğün bedeli 427 milyar dolar”

Dünya’da 158 milyonun üzerinde insan refraksiyon kusurlarının düzeltilmesi için ihtiyaç duydukları gözlüğe sahip olmadıkları için görme kusurludur. Bu gözlük eksikliğinin maliyet bedeli çok yüksektir. Bull World Health organ tarafından yayınlanan son araştırmalarına göre düzeltilmemiş refraksiyon kusurlarının küresel ekonomik verimliliğe verdiği zarar 427 milyar dolar olarak sonuçlanmaktadır.

Problem Boyutu

Uzağı düzeltilmemiş refraksiyon kusurları, küresel anlamda kataraktan sonra körlüğe götüren ikinci etmen olmakta ve zayıf bir görmeye neden olmaktadır. 2004’te 153 milyon insan doğru gözlüğe sahip olmamaktan dolayı zayıf ve yetersiz görme nedeni ile acı çekmiştir. Bunların 8 milyonu kördür. Refraksiyon kusurları gözlükle, kontakt lens ya da laser operasyonları ile düzeltilebilir. Giderilmeyen refraksiyon kusurları, uzak görememe kişinin çalışma yeteneğini kabiliyetini veya günlük yaşantılarını sağlıklı sürdürmeyi kısıtlayabilir.

Araştırma, küresel verimlilik kaybının 427 milyar dolar olarak ortaya koymaktadır. Sonra da ülke işçi özelliği, iş

gücü ve çalışan oranı dikkate alınarak bu rakamı 269 milyar dolara düşürüyor. Daha sonra da 50 yaş üzeri insanları çalışamaz olarak ve ekonomik olarak verimli saymayarak (oldukça tutucu yaklaşım) bu rakamı 121,4 milyar dolara indirir.

Çözüm Önerileri

Bu küresel ağır yükü karşılamaya yönelik olarak gözlük temin etmenin bedeli bilinmemektedir. Gözlükleri ucuz sayıp 3 yılda bir değiştiği varsayılrsa bile bir kişinin ekonomik verim sağlamasına olanak sağlamak için yılda 53 milyon gözlüğe ihtiyaç duyulur. 2000 yılında Amerika’da bir göz muayenesi ve gözlük tahmini 139 dolardır. Bu fiyatı 2007 fiyatlarına uyarlırsak, dünyada görme bozukluğu olan toplam gözlük ihtiyacı 26 milyar dolardır. Bununla birlikte rapor birçok ülkede alt yapı eksikliğini, ihtiyaç duyulan araç gereç ve ihtiyaç içerisinde yardımcı olabilecek personel yokluğuna da vurgu yapmaktadır. 26 milyar dolarlık olarak yapılan tahmin, yine de tahminlerin çok altında kalmaktadır.

Avrupa Optometri ve optik konseyi başkanı, Wolfgang Cagnolati

Danışman: Armin Dudek (İsviçre)

Avrupa’da Durum

Araştırma, Avrupa’da görme kusurları düzeltilmemiş 15 milyon insanın varlığına işaret etmektedir. Bunun ekonomik verimliliğe zararı (iş gücü) 26 milyar dolardır. Royal National Institute for Blind people (RNIB) tarafından açıklanan tahminlere göre, sadece İngiltere’de görme kusurlarının bedeli 4,9 sterlin (8 Milyar dolar) dir.

Amerikan tahminleri kullanılarak 2000 deki enflasyon da göz önüne alınırsa Avrupa’da muayene ve gözlük için 830 milyon dolar gereksinimi hesaplanabilir. Çünkü Avrupa’nın alt yapısı, araç gereç bulunabilirliği ve eğitilmiş personeli dünyanın başka bölgelerinden daha iyi olacağı için büyük olasılıkla gerçek maliyete yansır.

Trajik olan şudur ki, kırılma kusurları düzeltilemez değildir. Durum gösteriyor ki bunun ağır yükü küresel ekonomiye, diğer önlenemez görme kusurlarından daha büyük bir etki yapmaktadır. Kırılma kusurlarının düzeltilmesi milyonlarca insanın yaşam kalitesini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda ekonomiye değerli katkı sağlayacaktır.

Diğer bir araştırmaya göre ise görme kaybından kaynaklanan tüm ekonomik ağır yükler kanser, erken bunama ve romatizmaya davet çıkarır. Ekonomik durum görme kusurlarını ciddiye alıp almama konusunda önemli etkiye sahiptir. Sonuçlar, sağlık politikası üretenlerin dikkatini çekmelidir. Çünkü gelişmiş bir ekonomide bile göz kusurları ekonomik gelişmeyi sınırlar.

ECOO nüfusun bütün sektörlerinin düzenli olarak görme testi ve muayenesi yaptırmasını önerir. Birçok Avrupa devleti ihtiyaç içerisinde olanlara göz muayenesi ve gözlük

almaları için yardım yapabilecek refah seviyesinde bir sisteme sahiptirler.

Araştırma, kırılma kusurlarının düzeltilmemesinden kaynaklanan potansiyel üretim kaybı, Bull World Health Organ'da yayınlandı 2009.87.431-437 ve TST Smith ve Tr Fricke ve KS Naidoo tarafından yazılmıştır." [3]

Önlenebilir körlük erken teşhis ve tedavi

Tüm bu verilerin dışında erken teşhis ve tedavi önlenebilir körlüğün önlenmesi için önemli etkenlerdendir. Optisyenlik, öncelikle çocuk hastalarda tedavinin sağlıklı sonuç vermesinde küçümsenmeyecek bir rol oynamaktadır. Bu süreçte optisyenin yapacağı hata tedavinin başarısında olumsuzluklara neden olacaktır.

Yine ARBO (Association of Regulatory Boards of Optometry) tarafından yapılan "Kontakt lenslerin geçerli reçetesine uygun olmayan kullanımlarına bağlı komplikasyonların 2013 yılı raporu"na göre, uygun bir kontakt lens kullanmayan hastalar kendilerini görme kaybı açısından riske etmektedirler. Ayrıca ortaya çıkan komplikasyonların tedavisi için kişi başına yüksek tedavi giderleri hesaplanmıştır. Buna göre, "hasta her bir vaka için cebinden ortalama 67.79 US Doları tutarında bir ödeme yapmıştır. Üçüncü taraf ödeyicileri, her bir vaka için ortalama olarak 118.24 US Doları tutarında bir ödeme yapmıştır. Hasta her bir vaka için cebinden ortalama olarak 24.31 US Dolarında bir gelir kaybına uğramıştır. Beher vaka için ortalama toplam maliyet 210.34 US Doları olmuştur" [4]

İktisadi olarak ülke kaynaklarına verdiği zararın önlenmesi dışında insanların yaşam kalitesine sağladığı katkıdan dolayı optisyenlik sağlık meslekleri içinde tartışılmaz bir yer almaktadır.

1.1.2. Tüccar kimliği ile optisyen

Türkiye'de kalkınmadan söz edilecekse, ticaret hizmetlerinin ülke ekonomisine katkısı dikkate alınmalıdır.

"Mevcut Durum

1. Ticaret hizmetleri sektörü, Türkiye ekonomisi için önemli bir sektördür. Toptan ve perakende ticaret hizmetleri 2012 yılı sonunda toplam katma değerin yüzde 12,2'sini ve toplam istihdamın yüzde 14,1'ini oluşturmaktadır.

2. Ticaret hizmetleri sektörü, Türkiye'nin büyümesinde önemli rol oynamıştır. 2002-2012 yılları arasındaki dönemde toptan ve perakende ticaret hizmetleri sektörünün büyümeye katkısı yüzde 14,1 olarak gerçekleşmiştir. Ticaret hizmetleri sektörü büyümenin dinamosu olan dört sektörden biri olmuştur.

3. Ticaret hizmetleri sektörü, kadınların en fazla istihdam edildiği sektördür. Özellikle perakende ticaret sektörü, kadın istihdam oranının en yüksek olduğu sektörlerin

başında gelmektedir.

4. Kurulan her 100 şirketten 29'u ticaret hizmetleri sektöründe faaliyete başlamaktadır. Ticaret hizmetleri sektörü girişimcilik açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Ticaret hizmetleri sektöründe pazara girişler nispeten kolaydır.

Türkiye nüfusunun 2023 yılında 84,3 milyona, 2050 yılında 93,5 milyona ulaşması beklenmektedir. Kentleşmenin artması, yeni kentsel çekim merkezlerinin ortaya çıkması ve orta sınıfın genel nüfusa oranının artması ile önümüzdeki 5-10 yıllık dönemde ticaret hizmetleri sektörünün büyümeye devam etmesi beklenmektedir." [5]

Optisyenlik müesseseleri yukarıda görüldüğü gibi ülkenin ekonomik katma değerinin %12,2'ni oluşturan grubun içinde yer almaktadır. Yine optisyenlik alanında gerçek bir istatistik veri olmadığı halde gerek meslek örgütlerinin gerekse il sağlık müdürlüklerinin bilgisi dâhilinde olan bir gerçek de bu müesseselerin kapanıp açılma ve yer değiştirme yüzdelerinin küçümsenmeyecek kadar çok oluşudur. Optisyenlik müesseselerinin emtia, makine ve dekorasyon maliyetleri yüksektir. Bu ürünler bir kez müessese içine girdikten sonra geri dönüşümü zordur ve değerleri çok düşer. Bu nedenle yer değiştirme ve/veya kapanmalar şahıs ve ülke kaynaklarının heba olmasına neden olmaktadır. Gerekli bilgi ve donanım ile fizibilite çalışması yapılmadan açılan müesseselerin birçoğu büyük zararlarla kapanırken tedarikçi gruplara da zarar vermektedir. Büyüme eğilimindeki ve düzgün çalışan firmalar da kalifiye eleman bulmakta zorlanmaktadırlar. Eğitim ve piyasa talepleri konusunda açıklamayı en açık şekilde aşağıda göreceğiz:

"Piyasada iş gücü ile ilgili yapılan çalışmalar bize gösteriyor ki alınan eğitim ile piyasada ihtiyaç duyulan özellikler arasında bir uyumsuzluk var. Örneğin bir çalışma Türkiye'deki meslek ve beceri arasında yüzde 50 civarında bir uyumsuzluk olduğunu gösteriyor. İŞKUR'un 2011 verilerine göre ise gerekli beceri ve yeteneğe sahip eleman bulamayan kurumların oranı yüzde 54 civarında. Gençlerimizin yüzde 43'ü eğitim yetersizliği ve piyasanın beklentilerine cevap verememeleri nedeniyle iş bulamadığını söylüyor. Yani bir yandan binlerce işsiz gencimiz var, bir yandan da eleman arayan birimlerimiz var. Bu, verilen eğitim ile piyasanın ihtiyaçları arasında bir uyumsuzluk olduğunu gösteriyor." [6]

1.1.3. NEDEN

Buraya kadar optisyenliğin bir optik lensi bir çerçeveye yerleştirmekten ibaret olmadığını, fertlerin ve toplum sağlığına etkilerini ve ülke kaynaklarına katacağı ekonomik katma değeri açıklamaya çalıştık.

1.1.4. NE DURUMDAYIZ.

Gelişen teknolojinin yan etkileri ve yaş ortalamasının yükselmesi ile yaşlı nüfusun artması, göz sağlığı ve optisyenin

önemini bir kez daha ön plana çıkarıyor. Sivil Toplum Kuruluşlarının öncülüğü, tedarikçi firmaların ekonomik desteği ile Türkiye'deki optisyenlik programlarının eğitim kalitelerinin artırılması, müfredat birliğinin hazırlanması ve istihdam olanaklarının genişletilmesi için üniversiteler arası eğitim şuraları düzenlenmiş ve raporlar hazırlanmıştır. Ancak genelde başarıdan söz edilecekse bu raporların dikkate alınması ve ilgili kurumların yaptırım güçlerini devreye sokması gerekmektedir. Eğitim şurasında yapılan çalıştaylar sonrası alınan kararlar doğrultusunda aşağıdaki sonuca varılmıştır:

"Multidisipliner bir meslek olan Optisyenlik eğitiminde, önerilen ders planında görüldüğü üzere meslek dersleri, sağlık dersleri, fizik dersleri ve işletme dersleri olmak üzere 4 farklı kategoride ders verilmektedir. Bu nedenle optisyenlik programlarının açılması ve eğitimini sürdürebilmesi için gerekli olan asgari 4 öğretim elemanının bu farklı disiplinlerden oluşan derslere uygun olarak eğitim almış, optisyenlik eğitimi ve sektör deneyimine sahip, fizik, sağlık ve işletme alanlarından gelen kişilerden oluşması önerilmektedir."

Bu önerilere rağmen çoğu optisyenlik programında bu gün için göz doktoru, optisyen ve işletme alanında uzmanlık sahibi hocalar olmadan eğitim verilmeye devam edilmektedir.

Tablo 1'de görüleceği gibi 2015 – 2016 eğitim yılında üniversitelerin optisyenlik programı kontenjanları 3100 civarındadır. Mevcutta bulunan optisyenlik müessesesi sayısı yaklaşık olarak 5500 civarındadır. Bu programlardaki kontenjanın %20'sinin mezun olmayacağı düşünülürse sadece bu yıl okula başlayanlar içinden 2400-2500 mezun çıkacaktır. Böylelikle büyük bir istihdam sorunu ile karşı karşıya kalınacağı gibi yetersiz eğitim yüzünden toplum sağlığı için de tehlikeli bir süreç başlamış olacaktır.

Konu İlgili bakanlık ve kurumların dikkatini çekmiş 2015 planlamasında gündeme gelmiştir. [7]

2.TARTIŞMA

- Eğitimde kalite artırılmalı
- Optisyenlik programlarında eğitim kadrosu, müfredat ve kontenjan akılcı bir biçimde planlanmalı
- Yeni istihdam alanları açılmalı
- Optisyenlik eğitiminde lisans tamamlama olanakları branş alanlarında tanınmalı

2.1. EĞİTİMDE KALİTEYİ ARTIRMA ÇALIŞMALARI

Optisyenlik eğitimi 1990'dan bu yana üniversitelerimizde verilmektedir. Oldukça yeni sayılan bir program olduğu göz önüne alınırsa, şimdiki durumda var olan sorunların süreç içinde çözülebileceğini söyleyebiliriz. Sorunların doğru şekilde saptanıp, çözüm yollarının buna göre

değerlendirilmesi amacıyla aşağıdaki konular üzerinde çalışma yapmanın uygun olduğunu söyleyebiliriz:

- Kontenjan fazlası: Sağlıklı bir eğitim için kontenjanların sınırlandırılması eğitim kalitesinin artmasında faydalı olabilir. Laboratuvar, derslik ve eğitim kadrosunun kontenjanlara uygun olması denetlenmelidir.
 - Mesleki dersler dışındaki diğer derslerin ihtiyaca uygun olmaması: Optisyenlik programı öğrencilerinin ihtiyaçları dikkate alınarak (örneğin mesleki İngilizce dersi gibi) diğer ders seçimleri yapılması uygun olabilir
 - Sınırlı sayıda eğitimci bulunması: Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, uzman öğretici ve laboratuvar teknisyenlerinin konularında uzman olması, eğitim kalitesinin yükselmesinde rol oynayabilir
 - Derslerin çoğunlukla teorik olarak işlenmesi: Eğitimde teori ve pratik dengesinin kurulması, laboratuvar ve saha çalışmalarının çoğaltılmasıyla mümkün olabilir.
 - Makine, donanım ve sarf malzemelerinin kısıtlı olması: Öğrencilerin sahada karşılaşacakları her türlü makine, donanım ve sarf malzemesini uygulamalı olarak görmeleri eğitimlerinin önemli bir parçası olduğundan, bu malzemelerde tasarruf yoluna gidilmesi uygun olmayabilir.
 - Üniversiteler arasında rekabetin burs ve diğer etkenlerle sınırlı olması: Üniversiteler arasında ki rekabetin eğitim, bilim, araştırma ve geleceğe hazırlama alanında olması öğrencilerin bilgi ve donanımını olumlu yönde etkileyecektir.
 - Öğrenciler kendilerini müessese sahibi veya mesul müdür olmaya şartlanmış durumda: Değişik alanlarda istihdam olacağı düşünülerek stajların, hastane, kamu kurumları, fabrikalar, depolar ve diğer alanlarda da yapılması ve stajların sonuçlarının dikkatle takip edilmesinin sağlanmasıyla, bu açık giderilebilir.
- Tüm bunlara ek olarak aşağıdaki konularda verilen eğitimlerin daha geniş ve yeterli düzeyde olmasının sağlanması gereklidir:
- Objektif ve sübjektif muayene teknikleri ve kullanılan gereçlerin eğitimi verilmesiyle, göz doktoru yanında ara eleman olarak çalışma alanı sağlanabilir.
 - Kontakt lenslerle ilgili temel bilgiler verilmesi, gerek istihdam gerekse halk sağlığının doğru yönlendirilmesi anlamında fayda sağlayabilir.
 - Düşük görme, prizma, göz tembelliği, anizometropi ve diğer özel durumlar konusunda reçete okuma ve uygulamalarına önem verilmesi eğitimin istenen düzeye gelmesinde önemli olacaktır.
 - İşletme becerileri ve işletme yönetimi (ticari beceriler, resmi evraklar ve müessese yönetimi, iletişim ...) hakkında yeterli bilgiler verilerek, optisyenlerin kendi işlerini kurmalarında yaşayacakları sıkıntılar en aza indirgenebilir.

2.2.OPTİSYENLİK PROGRAMLARINDA EĞİTİM KADROSU, MÜFREDAT VE KONTENJANIN AKILCI BİR BİÇİMDE PLANLANMASI

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, şu anda mevcut kimi optisyenlik programlarında eğitim kadrosunun istenen düzeyde olmadığı eğitim şuralarında da tartışılan konulardan biridir. Optisyenlik derslerinin, konu ile çok da ilgisi olmayan uzmanlarca ve eksik personelle (programlarda optisyenlik/gözlükçülük diploması e sektör tecrübesi olan öğretim üyesi/ öğretim görevlisi azlığı) verilmeye çalışılmasıyla kaçınılmaz sonuç olarak eğitimde eksiklikler olmaktadır. Eğitim kadroları için de bir standart geliştirilmesi, üniversiteler arası denklik için son derece yararlı olacaktır.

Yine müfredat konusunda eğitim şuraları çalışmaları ile ortak bir karara varılmak istenmektedir. Ancak her geçen gün yeni üniversitelerin optisyenlik programı açmaları, bu konuda tam bir anlaşma sağlanmasını geciktirmektedir.

Kontenjanlar, okulun alt yapısının gerektirdiği oranda düzenlenmelidir. Az sayıda kişinin çalışabileceği uygulama dersliklerine haddinden fazla öğrenci kaydedilirse, kaçınılmaz olarak eğitim süreci aksayacaktır. Gerek eğitmenler gerekse öğrenciler sıkıntı yaşayacak ve başarı düşecektir.

2.3.YENİ İSTİHDAM OLANAKLARI AÇILMASI

Kamuda ve diğer alanlarda istihdam için 5193 Sayılı Optisyenlik Hakkındaki Kanun'da değişiklik yapmaya gerek yoktur. Başta mesleki tanım olmak üzere basit bir takım mevzuat eklemeleri ile sorun çözülecektir.

Böyle bir durumda optisyenler almış oldukları kaliteli eğitim sonucunda ve müfredattaki derslerinin yardımı ile aşağıdaki iş kollarında katma değer sağlayarak çalışabilirler:

- İ. Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatlarında optisyenlik müessesesi açılış, kapanış ve denetleme işlemleri.
- İİ. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumlarında geri ödeme personeli olarak inceleme, denetleme ve sözleşme bölümleri.
- İİİ. Kamu ve özel hastanelerde göz doktorlarının yanında ara teknik eleman.
- İV. Çerçeve imalat ve pazarlama firmalarında danışmanlık ve satış temsilciliği.
- V. Optik lens üretim ve depolarında çeşitli alanlarda personel olarak.
- VI. Kontakt lens depolarında satış temsilciliği.

2.4.OPTİSYENLİK EĞİTİMİNDE LİSANS TAMAMLAMA

Optisyenlik mezunlarının Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile mevcut durumda sadece Fizik Bölümlerine geçilmektedir. Alınan eğitimin niteliği göz önüne alındığında, optisyenlik

eğitimi almış öğrencilerin.

- i. Sağlık Kurumları işletmeciliği
- ii. Hemşirelik Bölümü
- iii. Optik ve Akustik Mühendisliği Bölümlerine DGS ile lisans tamamlama hakkı verilmelidir.

3.SONUÇ

Gözlerimizi emanet ettiğimiz optisyenlerin eğitimi temelde bir standart konulamamasından kaynaklanan sorunlar yüzünden istenen düzeye gelememiştir. Üniversiteler arasında yapılan eğitim şuraları ile bu sorun önemli oranda bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. Bununla birlikte, öğretici kadroların eksikliği de eğitimde aksamalara yol açmaktadır. Uygulamalı derslerin alt yapı yetersizliğine rağmen üniversite kontenjanlarının gereğinden yüksek tutulması sorunların katlanmasına neden olmaktadır.

Her yıl artarak mezun veren optisyenlik programları, piyasada optisyen arzının patlamasına neden olmaktadır. Zaten bir kangrene dönüşmüş olan işsiz üniversite mezunu gençlerin sayısının bir çığ gibi artmasına bir şekilde engel olmak gereklidir. Genç mezunlarımız için istihdam olanaklarının araştırılarak bu konu üzerinde çalışmalar yapılması en başta biz eğitim kadrolarının görevi olmalıdır.

Optisyenlik programı mezunlarının DGS sistemi ile lisans tamamlama olanaklarının geliştirilmesi, optisyen arzu fazlalığı sorununun çözümüne katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu şekilde isteyen optisyenler lisans eğitimlerini tamamladıkları için optisyenlik programlarında öğretim kadrosunda görev alabileceklerdir. Böylelikle hem eğitim düzeyinin yükselmesine katkıda bulunulacak hem de optisyenler için farklı bir çalışma sahası daha açılacaktır.

Bu çalışma ile konunun gündeme gelmesini sağlamak şimdilik ilk adımdır. Bu yolda hızımızı kesmeden araştırma ve çalışmalara devam etmemiz ve mutlaka bir sonuca varabilmemiz için üniversiteler olarak sektörle işbirliği içinde yola devam etmemiz gereklidir.

Kaynaklar:

- [1] Türkiye'de Optometrik Ürünler Sektörü, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul 2009
- [2] <http://www.yok.gov.tr/web/guest/universiterimiz>
- [3] <http://www.ecoo.info/wp-content/uploads/2009/06/Economic-costs-of-poor-vision.pdf>
- [3] 2015-OSYSKONTKILAVUZU23062015.pdf
- [4] ARBO (Association of Regulatory Boards of Optometry) "Kontakt lenslerin geçerli reçetesine uygun olmayan kullanımlarına bağlı komplikasyonların 2013 yılı raporu"
- [5] TC Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Ticaret Hizmetlerinin Geliştirilmesi Özel İstihdam Raporu
- [6] Yrd. Doç. Dr. Semih Aktekin Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek öğretim genel Müdürü. Edu Summit 1. Eğitim Zirvesi 16Nisan 2014, İstanbul, Vakıf Üniversiteleri Birliği
- [7] <http://www.uis.gov.tr/media/1190/saglik-sektoru-2015.xlsx>

3.Üniversitelerarası Optisyenlik Programı Eğitim Şurası yapıldı

Meslek Yüksekokullarının mevcut durumu ve sorunlarının bütün yönleriyle görüşülmesi amacıyla, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığında bir toplantı düzenlendi.

Toplantıya, YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç ile YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Durmuş Günay, ilgili kamu kurumları ve meslek kuruluşlarının üst düzey temsilcileri ile bazı rektörler katıldı.

YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta

Saraç'ın açılış konuşmasıyla başlayan toplantı, YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Durmuş Günay ile YÖK Meslek Yüksekokulları Çalışma Grubu Yürütücüsü Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Özer'in moderatörlüğünde devam etti.

Toplantıda meslek yüksekokullarının sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ele alındı.

Sağlık Sektörü 2015 Yılı İstihdam Eylem Planları

Sağlık Sektörü 2015 Yılı İstihdam Eylem Planları (1. İDK Toplantısı sonrası güncellenmiş hali)

Sağlık işgücü yetiştiren kurumlar YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın sağlık işgücünün yetersizliğini dile getirmesiyle birlikte, YÖK, özellikle son dönemde sağlık işgücü yetiştiren kurumların kontenjanını artırmaktadır.

Bununla beraber bir çok meslek grubunda kontenjanlarda sağlanan artışlar yeterli düzeye çıkmış, bir kısım meslek içinse kontenjanlar, ihtiyacın çok üzerinde arz sağlayacak düzeye gelmiştir. Bu nedenle okul kontenjanları ihtiyaca göre tekrar

planlanacaktır.

Sağlık işgücü yetiştiren kurumların fiziksel olanakları, yeterli sayıda eğitici bulunup bulunmadığı ve uygulama sahaları oluşturulması gibi hususlar göz önünde bulundurularak, mevcut eğitim kapasitesinin arz ihtiyacı dengesi sağlanacak şekilde planlanması sürdürülebilir hale getirilecektir.

Bu süreçte, Maliye Bakanlığı tarafından eğitim kurumlarına bütçe kısıtları dikkate alınarak kadro/bütçe sağlanacaktır.

1.3 İlaç ve tıbbi cihaz sektörlerinde yapılan yatırımların teşvikine devam edilecek, Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.	BSTB (Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü)	Hazine Müsteşarlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Sağlık Bakanlığı SGK TÜBİTAK	Sürekli	Teşviklere ilişkin yasal altyapı hazırlanarak, donatım ve program altyapısı oluşturulacaktır. Bu süreçte bütçe kısıtları dikkate alınacaktır.
1.4 Sektörde çalışan destek personeli sayısı, arz ve ihtiyaç dengesi sağlanacak şekilde planlanarak artırılacaktır.	Sağlık Bakanlığı	MEB İŞKUR İlgili Meslek Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sağlık kurumlarındaki yardımcı işlerin yanı sıra, özellikle hasta ve yaşlı bakımı ile sağlık turizmine yönelik işlerde çalışacak nitelikte destek personeli yetiştirilmesine yönelik olarak İŞKUR tarafından açılan kurs programları artırılacaktır.
1.5 Sektörel istihdamın bölgeler arasındaki dağılımı daha dengeli hale getirilecektir.	Sağlık Bakanlığı (Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü)	Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı SGK	Sürekli	Zorunlu hizmet uygulamasının sürdürülebilirliği için motivasyonu güçlendirecek ilave uygulamaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Ayrıca, kamu sağlık kuruluşlarına yönelik tedbirler yanında, sağlık sektörü işgücünün ülke ve bölge düzeyinde dengeli dağılımını sağlamak amacıyla özel sağlık sektörüne yönelik planlamalar da yapılacaktır.
2. Sektördeki nitelikli işgücü talebi karşılanacaktır.				
TEDBİR	SORUMLU KURUM/KURULUŞ	İŞBİRLİĞİ YAPILACAK KURUM/KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1 Meslek tanımları yapılacak, standartları yayınlanacak ve standartların gerektirdiği hususlar eğitim müfredatına yansıtılarak mesleki uzmanlaşma sağlanacaktır.	Sağlık Bakanlığı	MEB YÖK MYK	2016	Meslek tanımları kademeli olarak yapılacaktır. Meslek tanımlarına uygun olarak, kademeli bir şekilde sektörün hedefleri dikkate alınarak, eğitim müfredatının değiştirilmesi yoluyla mesleki uzmanlaşma sağlanacaktır.
2.2 Sağlık çalışanlarının mesleki nitelikleri sürekli iyileştirilecektir.	Sağlık Bakanlığı (Tıbbi Cihaz Kurumu)	MEB YÖK Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sektöre yönelik bir ihtiyaç analizi yapılacaktır. Bu çalışmanın sonuçlarından yola çıkılarak uygun hayat boyu öğrenme politikaları geliştirilmesi yanında, lisans ve lisansüstü eğitimde müfredat açısından çeşitliliğe ve revizyona gidilecektir.
2.3 İşgücünün niteliğinin sağlık sigortacılığı ve ekonomisi alanında geliştirilmesi desteklenecektir.	Sağlık Bakanlığı (Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu)	Hazine Müsteşarlığı İŞKUR SGK	Sürekli	Sağlık sektöründe istihdam edilen/edilecek olan işgücünün niteliği sağlık yönetimi, finans ve sigortacılık eğitimleriyle geliştirilecektir.
2.4 Formel eğitim sürecinde ve sonrasında dil becerileri geliştirilecek ve bu yöndeki çalışmalar teşviklerle desteklenecektir.	Sağlık Bakanlığı (Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü)	MEB İŞKUR YÖK Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sağlık turizmi ile bağlantılı olarak seçilen bölgelerde sağlık sektörü çalışanlarının turist profiline göre en az bir yabancı dil bilmesini sağlamak üzere formel eğitim programında değişikliklere gidilecek, formel eğitim süreci sonrası ilgili STK'lar ve İŞKUR tarafından mesleki dil eğitimi kursları açılacaktır.
2.5 Yaşlı ve hasta bakım hizmetlerine yönelik aktif işgücü programları uygulanacaktır.	İŞKUR	ASPB Sağlık Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Nüfusumuzun yavaş da olsa giderek yaşlanması ve evde bakıma yönelik taleplerin artması nedeniyle, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikte destek personelin sağlanması için mesleki kurslar açılacaktır.
2.6 Sektör çalışanlarının bilgisayar becerileri geliştirilecektir.	Sağlık Bakanlığı	İŞKUR	Sürekli	Nitelikli sağlık işgücü yetiştirilmesi için mesleki bilgisayar kursları açılarak günümüzün teknolojik gerekliliklerinin sektöre uyarlanması sağlanacaktır.

TRIO Journal

E-DERGI
Sayı: 1 AĞUSTOS 2015

Avrupa'da Optimetristler ve Optisyenler
Yrd. Doç. Dr. İsmail Hakkı OCAK

Optisyonluk Firmalarında Dönemsel Maliyet
ve Kar Hesaplamaları
**Mehmet DOĞAN, Semih KABAK,
Erdoğan ÖZDEMİR**

Makale
ECCO MAVİ KİTAP 2015